

1 ponedjeljak, 12.01.2009.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 ... Početak u 09.22h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
7 Izvolite sjesti.
8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro svima, a pogotovo gospođi
9 tajnici. Molim Vas da najavite predmet.
10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude, ovo je predmet
11 IT-05-88-T, *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*.
12 SUDIJA AGIUS: [simultani prijevod] Hvala.
13 Svi optuženi prisutni su u sudnici. Optužbu danas zastupaju gospodin
14 Thayer, gospodin Vanderpuye. Što se dogodilo gospodinu McCloskeyom?
15 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da je on najavio da
16 neće biti ovdje prvog dana, prošle godine kad smo završili sa zasjedanjem.
17 Očekujemo da će se vratiti sutra i da će biti u sudnici negdje sutra na drugoj
18 sjednici.
19 SUDIJA AGIUS: [simultani prijevod] U redu. Dobro. A onda, u Obrani vidim
20 da nema gospodina Nikolića. I to je to, izgleda. Gospodin Lazarević je ovdje?
21 Da, dobro. Gospodin Bourgon je ovdje.
22 Nadam se da ste svi napunili baterije i da ste, isto tako, imali
23 dovoljno vremena da ga provedete sa vašim porodicama. Sada nastavljamo sa radom
24
25
26
27
28
29
30

1 i ovo je sada, izgleda, završni dio dokazne faze ovog suđenja.

2 Tokom ovoga tjedna, naš viši sudski savjetnik stupiće sa vama u kontakt
3 kako bi pribavio nešto više informacija od onoga što ste mu do sada dali, kako
4 bismo mogli planirati naš raspored rada za mjesece koji dolaze.

5 To se odnosi, isto tako, i na Optužbu, pogotovu ukoliko se bude tražilo
6 otvaranje faze pobijanja. Prema tome, to moramo sve planirati i da bismo to
7 mogli planirati moramo dobiti potrebne informacije, a ne da čekamo i da vidimo
8 što će se dogoditi.

9 Danas nastavljamo sa zadnjim svjedokom Obrane Miletića. Postoje li neke
10 preliminarne stvari? Ne? Nema. Vaša procjena gospođu Fauveau, procjena vremena?

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Moja je procjena i dalje ista. Mislim da
12 će trebati 16 sati, ali nešto točnije mogu Vam reći kasnije.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Vi, znači, i dalje tražite 16
14 sati.

15 A Vi 12?

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da, tako je.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, u redu. Hajde da... Ne? Gospodine
18 Thayer? Izvolite.

19 G. THAYER: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Sretna Nova

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 godina svima.

2 Mi imamo jednu preliminarnu stvar. Ja sam naše kolege o tome već
3 obavijestio. Mi smo u Tužilaštvu, tokom praznika, uspjeli promašiti jedan rok za
4 zahtjev Pandurevića da se dopuni popis svjedoka i dokaznih predmeta po 65ter.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Znamo to, da.

6 G. THAYER: [simultani prevod] Mi smo spremni dostaviti pismeni odgovor
7 da se ne protivimo tom zahtjevu. Međutim, trebamo tražiti dopuštenje da se to
8 učini nakon zadanog roka. Mi smo već dali usmeni odgovor na neke od takvih
9 zahtjeva, ponekad je i to dovoljno.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, da skratimo stvari. Mislim da se
11 gospodin Haynes neće tome protiviti.

12 G. HAYNES: [simultani prevod] Očito da ne.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A Vi, gospodine Ostojić?

14 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Ne.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Dobili ste dopuštenje i možete
16 usmeno sada reći da se tome ne protivite i možemo nastaviti.

17 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, zahtjevu se onda udovoljava.

19 [Svjedok je ušao u sudnicu]

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine.

21 SVJEDOK: Dobro jutro.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro došli na Međunarodni sud. Vi ste
23 ovdje pozvani kao sudski vještak, odnosno svjedok-ekspert, za Obranu generala

24

25

26

27

28

29

30

1 Miletića.

2 Vaše svjedočenje će dosta dugo trajati. Mislim da biste trebali odvojiti
3 barem cijeli ovaj tjedan, a ne bih se iznenadio ni da se to oduži i u sljedeći
4 tjedan. Mnogo toga ovisi o tome koliko ćete Vi biti uspješni u tome da Vaši
5 odgovori budu sažeti i koncizni. Ako budete pokušali odgovoriti samo na pitanje,
6 na cijelo pitanje i ni na što drugo osim na pitanje, možda ćete se i ranije
7 vratiti kući. Ukoliko, pak, budete opširno odgovarali, zaobilazili pitanje i
8 davali duge odgovore onda kad mogu biti kratki, onda ćete ovdje biti duže nego
9 što je potrebno. I duže nego što sam Vam rekao.

10 Prije nego što počnete svjedočiti, morate dati svečanu izjavu da ćete u
11 svom svjedočenju govoriti istinu. Sada Vam je sudski poslužitelj dao taj tekst i
12 ja Vas molim sada da to naglas pročitate.

13 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa
14 osim istine.

15 SVJEDOK: SLOBODAN KOSOVAC

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Kosovac, da li Vi imate neki
17 čin? Da li Vi želite da Vam se obraćamo Vašim činom?

18 SVJEDOK: Kako hoćete. Vama na izbor, kako hoćete. Možete i sa
19 "gospodine", možete i kako god hoćete.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. U redu. A sada se izvolite
21 sjesti. Smjestite se udobno. Pitanja će Vam postavljati gospođa Fauveau.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Izvolite.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala.

3 Ispituje gđa Fauveau:

4 [Braniteljica ispituje putem prevodioca]

5 P: Recite nam, molim Vas, ime i prezime.

6 O: Ja sam Kosovac Slobodan.

7 P: Ispričajte nam nešto, ukratko, o Vašem obrazovanju i školovanju.

8 O: Ja sam završio gimnaziju, kao najviši oblik civilnog školovanja.

9 Završio sam Vojnu akademiju protivvazdušne odbrane, na osnovu čega sam dobio čin

10 oficira potporučnika Jugoslavenske narodne armije. Završio sam Komandno-štabnu

11 akademiju, koja je ranga magistra nauka u civilstvu, i koja mi je omogućila da

12 napredujem i dođem do čina pukovnika. I završio sam Školu nacionalne odbrane,

13 koja je najviša škola u vojsci, ranga doktorata, i koja mi je bila preduslov da

14 mogu da kandidujem se i budem general.

15 P: Ispričajte nam nešto ukratko o Vašoj karijeri i položajima koje ste

16 imali.

17 O: Pokušaću ukratko.

18 U svojoj karijeri sam proveo vreme u jedinicama vojske, u Generalštabu,

19 u ministarstvu, i kasnije, odnosno sada, radim u civilstvu. U jedinicama vojske

20 sam proveo vreme kao komandir i komandant. Bio sam u raketnim jedinicama

21 protivvazdušne odbrane i bio sam u jedinicama protivvazdušne odbrane pomoćnik

22 načelnika Štaba za operativno-nastavne poslove. U Generalštabu vojske radio sam

23 na razvoju, organizaciji, mobilizaciji i vojnoj obavezi. Bio sam na dužnostima

24 od načelnika odseka, načelnika odeljenja, načelnika uprave, pomoćnika načelnika

25

26

27

28

29

30

1 Generalštaba. U ministarstvu sam radio kao pomoćnik ministra za ljudske resurse
2 i izvršni direktor ministarstva.

3 Posle penzionisanja, zaposlio sam se u civilstvu i uglavnom radim na
4 strategiji, organizaciji i menadžmentu.

5 P: Da li ste objavili neke knjige ili dokumente, članke?

6 O: U svojoj... u svojoj karijeri sam objavio veći broj stručnih radova,
7 ekspertiza, knjiga i diplomskih radova. Moji stručni radovi su se odnosili na
8 vojnu obavezu, na organizaciju, na menadžment i na civilnu kontrolu vojske.
9 Stručni radovi su objavljeni i u nevladinim organizacijama, kao što je
10 Atlantski savet Srbije, a stručni radovi su objavljeni i u organizaciji... od
11 organizacije Generalštaba, ministarstva do zadnji radovi i praktično koji su
12 realizovani, a to je organizacija preduzeća u Srbiji.

13 P: Vas je ovamo dovela Obrana generala Miletića i zamolila Vas da
14 napišete izvještaj. Recite nam, molim Vas, koja je svrha tog izvještaja?

15 O: Odbrana je od mene tražila, upoznala me sa optužbom, i da napišem
16 izveštaj o mestu i ulozi generala Miletića dok je bio u Vojski Republike Srpske,
17 sa posebnim osvrtom na dužnost koju je on obavljao u datom periodu. I ja sam, na
18 osnovu toga, analizirao radno mesto na kome je radio general Miletić, njegovo
19 okruženje i veze sa okruženjem tog radnog mesta. Usput sam analizirao da li je
20 negde general u... Miletić imao i neka druga zaduženja van tog radnog mesta. Iz
21 tog opusa je nastao ovaj moj ekspertski izveštaj.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kojim ste se izvorima koristili u pisanju Vašeg izvještaja?

2 O: Koristio sam se velikim brojem izvora. Jedan deo - osnovni izvor, to
3 je izvor koji sam dobijao od Vas, od Odbrane, koji se odnosi na predmet -
4 koristio sam se literaturom koja određuje mesto i uloga organa u kome je radio
5 general Miletić. Koristio sam se dokumentima Jugoslovenske narodne armije.
6 Kori...koristio sam se dokumentima Vojske Jugoslavije; koristio sam se... preko
7 interneta sam vršio radna... razna pretraživanja, prevashodno sam pravio
8 komparaciju sa savremenim oružanim snagama. Tu, pre svega, mislim na snage NATO.
9 Koristio sam se intervjuima sa raznim kolegama, bili /sic/ da su iz Vojske
10 Jugoslavije, bili da su iz Vojske Republike Srpske, bili da su iz nekih vojski
11 koje su iz bivše Jugoslavenske narodne armije, i tu sam razgovarao sa oficirima
12 vrlo visokog ranga.

13 P: A sada, pogledajmo petu stranu Vašeg izvještaja, koji ovdje ima broj
14 5D759. Pasus koji me interesira je treći na petoj strani, na obje verzije. Vi
15 ste ovdje, u tom pasusu, napisali:

16 "I pored činjenice da je događaj vremenski determinisan, da se događaj
17 desio skoro 13 godina ranije, događaj se i dalje može smatrati dinamičnim."

18 Što tačno mislite time?

19 O: Praktično, sada kada gledamo ovaj paragraf, onda možemo reći da se
20 događaj skoro, ovaj, desio skoro 14 godina ranije, jer je godinu dana prošlo od
21 ovoga izveštaja.

22 Pa, upravo sam mislio ono što je život i ono što je ekspertiza. Ono što
23 je život, i u ovom Vašem postupku vidite da svaki dan izlaze novi dokumenti, da
24 nema nikakve indicije da neće izlaziti novi dokumenti, da javni med... da mediji
25 otkrivaju neke nove događaje.

26 Ja bih samo podsetio na celu jednu seriju novih događaja koji su prošle
27
28
29
30

1 godine otkriveni, sa aspekta 5. korpusa Armije Bosne i Hercegovine. Pokriovo...
2 podsetio bih da su mnoge stvari, ovaj, se otkrivaju i sada. Evo, samo događaji
3 da su pronašli ili da je pronađeno neko posle 15-20 godina. Prema tome,
4 ekspertske rad svaki koje je objektivne, i koji teži da bude objektivne, a ovaj
5 moj teži da bude objektivne, može biti... mora biti otvoren i mora biti sposoban
6 da se dograđuje na osnovu novih činjenica koje se pronađu i koje se ugrađuju.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, prije nego što
8 nastavimo, želio bih čuti kada je general otišao u penziju.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

10 P: Čuli ste pitanje suca. Možete li reći kada ste otišli u penziju?

11 O: 2005. godine. 15. septembar 2005. godine.

12 SUDIJA KWON: [simultani prijevod]: Na kojem ste položaju bili u vrijeme
13 rata, godine 1995.?

14 SVJEDOK: 1995. godine sam završavao Školu nacionalne odbrane.

15 SUDIJA KWON: [simultani prijevod]: Hvala.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

17 P: Možda da ovo razjasnimo: u kojoj ste Vojsci Vi bili od 1992. do
18 1995.?

19 O: Od 1992. do kraja karijere sam bio u Vojsci Jugoslavije.

20 P: Dobro. I, da zaokružimo ovu temu, recite nam, kada ste unapređeni u
21 generala?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Čin generala sam dobio 16. juna 2000. godine, a čin generala
2 potpukovnika 16. juna 2004. godine.

3 P: Dobro. A sada da se vratimo na Vaš izvještaj. Još uvijek smo na petoj
4 strani. U drugom paragrafu Vi kažete da je nemoguće analizirati događaje iz
5 1995. a da se ne uzmu u obzir događanja i ponašanja koja su se dogodila ranije u
6 tom području, od 1992. do 1995.

7 Čini mi se da tu postoji jedna greška u tekstu, jer u tekstu piše 1.
8 januar... treba pisati 1. januar 1992. do augusta 1995.

9 Recite nam, zašto su događaji koji su se dogodili u tom kraju od
10 suštinskog značenja da bi se razumjelo ono što se dogodilo 1995.?

11 O: Prvo što je bitno, događaj koji se dogodio u tom kraju, to je sudar
12 dve vojske. Da bi vi analizirali sudar dve vojske, vi nikada ne možete da
13 analizirate izolovano samo taj trenutak. Dokle ćete se vraćati natrag najčešće
14 određuje činjenica kako su one organizovane. Zbog tih vojski koje su bile
15 organizovane i kako su bile organizovane, da bi shvatili njihov organizacijski
16 tok i razvoj, morate se vratiti u... do 1992. godine. To je jedan aspekt.

17 Drugi aspekt, koji je vrlo bitan kod ovog analize... kod ove analize,
18 nijedan događaj se nikada ne dešava sam za sebe. Vi morate da modulujete
19 uzročno-posledično... odnosno, ne da modulujete nego da analizirate us... uzročno-
20 posledične veze i da dođete do početka ovoga događaja koji je nastao. I ta dva
21 elementa su dala bitno opredelenje da se istražuje duži vremenski period nego
22 što je... mislilo se da treba istraživati.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] I, samo za pitanje transkripta, u
24 izveštaju nema greške, to je greška u mojim bilješkama. Radi se o januaru 1995.

25

26

27

28

29

30

1 do augusta 1995. O tom periodu. A sada bih htjela da počnemo.

2 Na samom početku, pokažite, molim Vas, P25. To je zapisnik sa sastanka
3 Skupštine srpskog naroda od 12. maja 1992. Želim 12. stranu na B/H/S-u, a 13. na
4 engleskom. Zanima me ovaj paragraf niže na strani, zadnji paragraf koji vidimo
5 na ekranu.

6 P: Ovdje vidimo da stoji da su Predsjedništvo, Vlada, Savez za
7 nacionalnu bezbjednost, donijeli strateške prioritete, odnosno strateške ciljeve
8 srpskog naroda. Da li ste Vi uspjeli utvrditi, iz ovih dokumenata, da li je
9 vojska sudjelovala u definiranju tih strateških ciljeva?

10 O: Ja koliko sam video, ovaj materijal je nastao, ovaj, pre 12. maja.
11 Vojska je... do 12. maja Vojska Republike Srpske nije postojala. Prema tome, i
12 teoretski nije bilo moguće da vojska bude uključena u stvaranje ovih strateških
13 ciljeva.

14 P: Prema zaključcima koji se nalaze na stranama 1 do 5 ovog dokumenta,
15 recite nam, da li ste uspjeli utvrditi da li su ti strateški ciljevi,
16 prezentirani na ovoj sjednici, zaista i usvojeni?

17 O: Zaključci sa ovoga sastanka su me jas... jako interesovali zbog analize
18 uz... uzročno-posledičnih odnosa organizacije države i organizacije vojske. Tako
19 da smatram da sam ih dosta detaljno proučio i, na osnovu onog što sam proučio,

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mogu da konstatujem da, po tome zapisniku, tada nisu usvojeni ovi strateški
2 ciljevi.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]: A sada molim drugu stranu na B/H/S-u.
4 To je prva na engleskom. Na engleskom je to zadnji paragraf, a na B/H/S-u to je
5 drugi paragraf 1. člana, gdje se govori o formiranju radne grupe za izradu karte
6 Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

7 P: Jeste li ikada pronašli neku takvu kartu?

8 O: Ne. Nisam pronašao takvu, ovaj, kartu ni nikakve naznake radne
9 verzije takve karte.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada idemo na stranu 14 na engleskom,
11 13 na B/H/S-u. Paragraf koji me interesira je onaj u kojem se govori o trećem
12 strateškom cilju.

13 P: Molim Vas da ga pročitate. To je treći na B/H/S-u, drugi na
14 engleskom.

15 O: Da, poznat mi je taj.

16 P: Ovaj treći strateški cilj govori o dolini Drine. Recite nam, molim
17 Vas, u čemu je važnost drinske doline za Republiku Srpsku?

18 O: Dolina reke Drine je strateški cilj bio Republike Srpske i strateški
19 cilj je bio Bosne i Hercegovine. Samo je bio sa dva predznaka. Strateški cilj
20 Republike Srpske je bio da prostor koji su na... koji je taj deo obuhvatao i gde
21 je bilo to stanovništvo, spreči da mu bude granica između naroda u Republici

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Srpskoj i Saveznoj Republici Jugoslaviji. A strateški cilj Bosne i Hercegovine
2 je bio da taj prostor izoluje i napravi kao granicu između srpskog naroda i
3 Savezne Republike Jugoslavije. Taj strateški cilj dobrim delom delila je i
4 hrvatska zajednica u Bosni i Hercegovini.

5 P: Sa vojne točke gledišta, recite nam, da li je taj strateški cilj,
6 ovako kako je definirano u ovom zapisniku, podrazumijevao i premještanje
7 muslimanskog stanovništva koje je živjelo u dolini Drine?

8 O: Bez obzira što časni Sud je zamolio da budem jako koncizan, ovog
9 trenutka moram, ovaj, da budem vrlo konkretan. Podrazumeva nešto malo širi
10 odgovor.

11 Prvo, nijedan vojni dokument se ne može napraviti na osnovu proglašenja, na
12 osnovu ideje, na osnovu ustava, na osnovu nekih drugih dokumenata. Svaki vojni
13 dokument ima za svoj početak zadatak koji se vrlo jasno dobija. Zadatak
14 proizilazi iz zakona ili iz direktiva na državnom, nacionalnom nivou.

15 S druge strane, čak i kada bi neko ovaj strateški cilj, ovakav kakav
16 jeste, ugradio u direktivu ili u bilo koji drugi dokument, on u sebi je vrlo
17 precizan i ne podrazumeva ništa drugo do *status quo* u regulisanju stanja kad se
18 tu osvoji ili kada se tu dođe.

19 P: A sada, da pogledamo 13. stranu na engleskom, a 12. na B/H/S-u. To je
20 pri dnu strane na B/H/S-u, na engleskom je to treći paragraf od dna strane. Pri
21 dnu te strane na B/H/S-u, kad se govori o prvom strateškom cilju, a to je
22 razdvajanje dviju nacionalnih zajednica.

23 Recite nam, opet sa vojnog gledišta, da li taj strateški cilj
24
25
26
27
28
29
30

1 podrazumijeva i premještanje muslimanskog stanovništva sa teritorija koji
2 kontrolira Republika Srpska?

3 O: Takvo pitanje, da li podrazumeva i premeštanje stanovništva, spada u
4 špekulaciju. Ovo državno razdvajanje podrazumeva pravljenje dve države i sve ono
5 što ostaje u državama. Prema tome, ne vidim nigde mogućnost da državno
6 razdvajanje na... ovaj, nacionalnih zajednica podrazumeva premeštanje.

7 Uostalom, to pravo narodima koje je dato u SFRJ je poštovano od
8 Slovenije pa, ovaj, do kraja. I, koliko sam video i koliko sam čuo i koliko sam
9 razumeo, upravo na tome su insistirali i predstavnici Republike Srpske.

10 P: Već ste zapravo odgovorili na dio mog slijedećeg pitanja no, da bismo
11 bili sasvim precizni, da li Vi znate kakav je bio stav Hrvata u Bosni? Upućujem
12 Vas tu na dokument 5D546. Treba nam prva strana i na engleskom i na B/H/S-u.

13 Ovo je, znači, dokument hercegovačke regionalne zajednice i travničke
14 regionalne zajednice. I, u paragrafu koji počinje ispod riječi "Zaključci", pri
15 dnu tog paragrafa stoji:

16 "Hrvatski narod u Bosni i Hercegovini mora konačno povesti odlučno
17 aktivnu politiku koja treba dovesti do realizacije našeg vjekovnog sna,
18 zajedničke hrvatske države."

19 Ovaj je dokument od 12. novembra 1991.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Recite nam, da li je to bio cilj hrvatskog naroda? I da li je taj cilj
2 različit od prvog cilja srpskog naroda, kojeg smo vidjeli u prethodnom
3 dokumentu?

4 O: U prethodnom odgovoru koji sam dao, odnosio se na narode u
5 republikama Sloveniji i Hrvatskoj i drugo, ovde se odnosi na Bosnu i
6 Hercegovinu. Iako je poznato svima da je Bosna i Hercegovina često nazivana
7 "Mala Jugoslavija" i u toj maloj Jugoslaviji su bila četiri vrlo jaka... četiri
8 vrlo jake grupacije: muslimanska, srpska, hrvatska i četvrta grupacija
9 Jugosloveni, koji su bili vrlo, ovaj, izraženi. Kad je došlo do raspada bivše
10 Jugoslavije, tri dominantna naroda u Bosni i Hercegovini - Muslimani, Srbi i
11 Hrvati - su imali, u suštini, jedinstven cilj, ali na tri različita načina. Srbi
12 su hteli da ostanu... da Bosna i Hercegovina ostane u Jugoslaviji, Saveznoj
13 Republici Jugoslaviji, i u toj Saveznoj Republici Jugoslaviji da ostane
14 jedinstvena Bosna i Hercegovina. Iz toga su gradili ciljeve. U slučaju
15 razdvajanja Bosne i Hercegovine, oni su tražili da se oni i Republika Srpska
16 izdvoje i da ostanu u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

17 Muslimani su insistirali na jedinstvenoj Bosni i Hercegovini, sa
18 dominantnim muslimanskim stanovništvom, a Hrvat...Hrvati su insistirali, što se
19 još i iz dok... ovog dokumenta vi... ovaj, vidi u dva koraka. Prvi korak je bio da
20 se stvori... da se Bosna i Hercegovina odvoji od... iz SFRJ, da bude samostalna, da
21 onda u drugom koraku formiraju svoju banovinu i da se ta banovina pripoji
22 Republici Hrvatskoj. Što se uz... krajnjem slučaju ciljevi Hrvata i Srba
23 poklapaju, samo sa suprotnim smerovima. Jedni levo, drugi desno.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sad bih Vam pokazala neke dokumente od Vojske Republike Srpske za to
2 vremensko razdoblje, 1992. godine. Prvo bih Vam pokazala 5D962.

3 Dok čekamo da se pojavi taj dokument, to je zapovijed od Glavnog štaba,
4 od 23. juna 1992. godine.

5 U ovom dokumentu bih Vam rado pokazala točku 2 na stranici 2, kako na
6 B/H/S, tako i na engleskoj verziji. Možete li, molim Vas, pročitati tu točku?
7 Zadatak Vojske Republike Srpske.

8 O: Iz ove tačke zadataka... iz ove tačke, ovaj, 2 vidi se da Vojska
9 Republike Srpske je dobila šest zadataka, što je za taj period rata i očekivano.
10 Prvi zadatak, deblokada komunikacije. Drugi zadatak, naknadnom mobilizacijom -
11 ili često kako su zvali "domobilizacijom" - da se angažuje sve borbeno srpsko
12 stanovništvo. Mobilizacija i domobilizacija podrazumeva angažovanje u skladu sa
13 Zakonom o Vojsci Republike Srpske. Treći zadatak, održavanje komunikacija koje
14 su, ovaj, već imali. Četvrti zadatak je odbrambeni, sprečiti prodor u dolinu
15 Spreče ka Drini. Šesti je obezbediti drugu komi...komunikaciju, Sokolac-Han
16 Pijesak-Vlasenica, ovaj, i to je šesti, ovaj, obezbediti drugu komunikaciju.
17 Peti je odbaciti snage neprijatelja sa linije. Ovih pet zadataka, da. Šest,
18 ustvari.

19 P: A sa vojne točke gledišta, kada vojnik primi ovakav zadatak, je li
20 premještanje muslimanskog stanovništva nešto što je dio tih šest zadataka?

21 O: Nikada Vojska Republike Srpske, ni Jugoslovenska narodna armija, ni
22 vojske koje su nastale iz Jugoslavenske narodne armije na svim tim prostorima

23
24
25
26
27
28
29
30

1 nisu imali ni zadatak, ni organe, ni snage da vrše bilo kakvo premeštanje
2 stanovništva. Prema tome, ako nemate alat, onda ne možete taj posao ni izvršiti.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li sada prijeći na dokument
4 5D1199? Ovo je naređenje Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, od 12. augusta
5 1992. godine. Odnosi se na područje rijeke Drine.

6 P: Željela bih Vam pokazati stranicu 2, kako na engleskom tako i na
7 B/H/S-u. A još uvijek je riječ o točki 2, koja se odnosi na zadatke koje je
8 dobila Vojska Republike Srpske. Na engleskom je to na dnu ove stranice, a onda
9 prelazi na treću stranicu.

10 O: Da.

11 P: Ovaj zadatak, između ostalih, naglašava zaštitu stanovništva. Kako
12 Vi, kao vojno lice, shvaćate ovaj odlomak? Naime, na koje stanovništvo se on
13 odnosi?

14 O: Zaštita stanovništva je jedinstvena... jedinstven stav u Jugoslavenskoj
15 narodnoj armiji koji ima zadatak svim učesnicima u borbi - a ovde se vodi, ovaj,
16 borba - da obavezno vode računa o tom stanovništvu. Kako oni vode računa o tom
17 stanovništvu? Vode pravovremenim upozorenjem za borbena dejstva; vode
18 kontrolisanim otvaranjem vatre, gde se smanje... gde se smanjuju kolateralne
19 štete; vode sa načinom izvođenja borbenih dejstava; i vode sklanjanjem iz
20 borbenih dejstava. Prema tome, ovde je, ovaj, zadatak... to je stalni zadatak svim
21 jedinicama, od Jugoslovenske narodne armije pa nadalje, da u svim dejstvima,
22 kada se vode u takvim sredinama, se vodi računa o stanovništvu. I nikada nijedan
23 zadatak nije imao razvrstano stanovništvo po nekim drugim osnovama.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A kako Vi shvaćate zadnji dio ovog zadatka, koji govori o
2 humanitarnoj pomoći i dostavi humanitarne pomoći narodu u svim ugroženim
3 područjima? Na koje ljude se misli u ovom zadatku?

4 O: Kada čitate ovaj zadatak koji se odnosi na humanitarnu pomoć i vidite
5 dve reči, "legalno" i "plansko" doturanje humanitarne pomoći, onda u prvom
6 koraku pomislite da ima višak reči. Jer jednostavno bi zadatak bio doturanje
7 humanitarne pomoći. Međutim, u to vreme već uveliko se stvaraju s...slučajevi da
8 se humanit...humanitarna pomoć zloupotrebljava. Na razne načine.

9 I "legalno doturanje humanitarne pomoći" je značilo da se obezbedi da
10 humanitarna pomoć koja bude doturana bude stvarna humanitarna pomoć, planska -
11 da bude doturena prema planu. Ovde nema nikakvo ograničenje humanitarne pomoći
12 za stanovništvo, nego za sve stanovništvo je humanitarna pomoć ista.

13 P: Na dnu ove stranice broj 2 nalazi se popis ciljeva, i onda, ako
14 pređemo na treću stranicu - a na engleskom je to, ustvari, na stranici broj 4 -
15 na cijeloj ovoj stranici, nudi se muslimanskom stanovništvu da se razoruža.
16 Možete li, molim Vas, objasniti, što "razoružanje stanovništva" znači?

17 O: Ovde "razoružanje stanovništva" morate posmatrati sa dva aspekta.
18 Jedno, u prethodna srav... SFRJ, Savezne Federativne Republike Jugoslavije je
19 imala teoriju tzv. "naoružanoga naroda". I taj "naoružani narod" je imao razne
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 oblike naoružavanja u činu /?cilju/ očuvanja integriteta Socijalističke
2 Federativne Republike Jugoslavije. I, sa toga aspekta, svatko ko je imao oružje,
3 to je bio poziv da vrati, preda i... i jer je ovde sada legalizovana da s...
4 jedinstven sistem oružanih snaga koja se sastoji od Vojske Republike Srpske i
5 milicije.

6 S druge strane, razoružavanje stanovništva je bila i... poziv zbog toga
7 što je to vreme bilo vrlo izraženo kada su veliki broj jedinica Armije BiH, i
8 veliki broj pripadnika njihovih, presvlačili se u civile, presvlačili se u žene
9 i o... na takav način maskirani upadali i vršili prepade i ratovali. I to ima
10 veliki broj dokaza za takav način. Tako da je, i za jedne i za druge, poziv bio
11 za razoružanje.

12 P: Postoji mala greška na stranici 17, u redu 18. U transkriptu stoji
13 "teorija naroda", a mislim da ste govorili o "teoriji naoružanog naroda".

14 O: Da.

15 P: U sljedećem odlomku govori se o čišćenju sela. Možete li objasniti,
16 sa vojnog stanovišta, što to znači "čistiti sela"? Ovo je negdje u sredini
17 drugog odlomka: "...i očistiti navedena sela".

18 O: Vojnički, "očistiti selo" je poznato u svim terminologijama svih
19 vojska sveta. Znači eliminisati svakoga vojnika neprijateljske strane;
20 eliminisati i staviti pod kontrolu naoružanje; eliminisati i staviti pod
21 kontrolu municije; i eliminisati i staviti pod kontrolu vojnu opremu. To je
22 "čišćenje sela".

23 P: U vojnoj terminologiji "čišćenje" nečega, da li to uključuje
24
25
26
27
28
29
30

1 premještanje civilnog stanovništva?

2 O: To je špekulacija. Nikada i nikada, ni u kakvoj situaciji. Ne znamo
3 odakle i potiče takve špekulacije.

4 P: Ja bih Vam sada htjela pokazati P29, dokazni predmet P29. To je
5 direktiva Glavnog štaba od 19. novembra 1992. godine.

6 Ono što mene ovdje zanima je zadatak koji je zadan Drinskom korpusu. To
7 je na stranici 5 engleskog teksta, a na stranici 11 dokumenta na B/H/S-u.

8 Ovaj paragraf je slabo vidljiv. Zanima me samo ova rečenica gdje kaže:
9 "Prema ovoj direktivi, Drinski korpus je imao zadatak istjerati neprijatelje iz
10 područja Birača i Goražda, zajedno s muslimanskim stanovništvom."

11 Vi ste već ukratko spomenuli vojnu terminologiju i stanovništvo, kao dio
12 jugoslavenske teorije "naoružanog naroda", ali možete li podrobnije objasniti
13 kako u ovom kontekstu shvaćate ovu rečenicu?

14 O: Ovde se grozno, ovaj, vidi ta... taj deo za Drinski korpus, al' se
15 može, ovaj, prepoznati, ovaj... I, taj deo, ovaj, pitanja koje ste mi postavili,
16 ono ne sm... ne bi trebalo da se razbije od celine, gde dole piše "prethodno
17 ponuditi razoružavanje..." i, ovaj, i ostale, ovaj, varijante koje su date da bi
18 se... ostalo muslimansko stanovništvo, ovaj, u... na tim prostorima.

19 Suština kod ovog zadatka je sledeća: svaka vojska, kada ratuje, onda
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ima zadatak da neprijatelja pobedi. Neprijatelja pobeđuje na tri načina.

2 Jedan način - da ga uništi, drugi način da se on preda i zarobi ili,
3 treći način, da ga odbaci sa svog prostora, svoje teritorije, odnosno, ovaj, da
4 ga najuri. I ovde je data varijanta upravo takvo izvršenje zadatka. Imajući u
5 vidu iskustvo koje se javlja, ja bi' ukazao na jednu anomaliju: 19.11.1992., to
6 je četvrta direktiva. To je za, ovaj, pet meseci negde četiri direktive je
7 Vojska Republike Srpske, ovaj, izdala; što znači da je imala veliko iskustvo.
8 Ona je videla da se često civilno stanovništvo govori... koristi kao... ili kao štit
9 ili kao sastavni deo Armije BiH. Ovde je data mogućnost da oni koji se
10 razoružaju, koji prihvate vlast, ostanu na tom prostoru, što je sasvim legalno i
11 sasvim u redu.

12 P: Kasnije ćemo razgovarati o događajima koji su se zbili od 1993. do
13 1995. Ali, možete li nam vrlo kratko reći jesu li događaji u Srebrenici u julu
14 1995., u Srebrenici i Žepi, nešto što se na bilo koji način može povezati sa
15 ovom direktivom broj 4?

16 O: Da bi bilo šta povezivali s dve direktive, moramo da znamo šta je
17 uzrok za stvaranje direktive.

18 Imate dva osnovna uzroka: jedno je stanje na terenu i drugo je cilj koji
19 se želi postići sa tim direktivom... s direktivom. Nijedna direktiva, u principu i
20 u vojnoj teoriji, se ne nastavlja sa drugom. Direktiva obuhvata zaokružen posao
21 koji, ako se završi ili ne završi, posle se definiše na sasvim drugim načinom od

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 os...osnovu toga koji su nastali uzroci.

2 Gledajući stanje na terenu, direkta... ovaj, koje je bilo u tom periodu
3 direktive broj 4 i direktive broj 7, odnosno 1995. godine, vidi se da s... nema
4 nikakve veze. To su dva sasvim različita stanja na terenu. Gledajući stanje
5 oružanih snaga, to su dva sasvim druga, različita stanja oružanih snaga.
6 Gledajući ciljeve koji su postavljeni, to su dva sasvim različita ciljeva /sic/.
7 Nema nikakve logike da se te dve direktive bilo sa čim povezuju.

8 P: Sada bih Vam htjela pokazati jedan drugi dokument iz 1993. godine,
9 koji je povezan sa direktivom broj 4. To je dokument 5D1323. Ovo je analiza
10 Drinskog korpusa operacija koje su izvršene na temelju direktiva 4 i 5.

11 Možemo li pogledati stranicu 4 na engleskom, a stranicu 3 na srpskom?

12 Sasvim na dnu ove stranice imate "Cilj i zadaci operacije" temeljem
13 direktive 4, za Drinski korpus. Molim Vas, pogledajte koje zadatke dobiva
14 Drinski korpus.

15 O: Da.

16 P: U svjetlu Vašeg prethodnog odgovora, možda je ovo pitanje čak i
17 nerelevantno. No ipak, u svjetlu ciljeva i zadataka operacije, kako je to
18 shvaćeno u Drinskom korpusu, je li premještanje stanovništva uključeno u te
19 zadatke?

20 O: Tu je napravljena jedna odlična analiza, odnosno odlična spona između
21 ovoga dokumenta i direktive. On ima neke karakteristike, a sve vojske na svetu

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 podrazumevaju, kada se završi svaka aktivnost, da se vrši analiza izvršenja tih
2 z... aktivnosti.

3 Iz ove analize zadatka se jasno vidi, ovaj, šta je cilj i zadatak
4 analize Vojske Republike Srpske, odnosno Drinskog korpusa - čisto vojnički
5 zadaci koji su njima bili postavljeni, i oni su analizirani.

6 P: Prije nego što prijedemo na drugu temu, rado bih Vam pokazala
7 stranicu 2 na srpskom, a to je i stranica 2 na engleskom, bar tako mislim. Prema
8 sredini ove stranice piše - a na engleskom je to na dnu ekrana - dakle, piše
9 sljedeće:

10 "Planiranje borbenih dejstava vršeno je i organizovano planski, uz
11 učešće kad god je to bilo moguće i komandanata potčinjenih jedinica. Odluke o
12 angažovanju snaga u izvršavanju dobijenih zadataka donešene su, u najčešćem
13 broju slučajeva, primjenom tzv. potpunog metoda rada komande."

14 Kasnije ćemo razgovarati o različitim metodama rada komande. No, u ovoj
15 fazi bih Vas samo pitala - ako možete, iz onoga što ste vidjeli u svom
16 istraživanju - možete li nam reći koju je metodu obično koristila Vojska
17 Republike Srpske i njene jedinice?

18 O: Svaka vojska, i vojska Republike Srpske, koristila je normalnu
19 metodu. A "normalna" je metoda potpun metod rada i metod rada sa konsultovanjem
20 komandanata. Korištenje drugih metoda su izuzetne, i kada nastanu situacije da
21 se one moraju, ovaj, koristiti. To su metode... prinuđene na te druge metode. I
22 ovde je upravo i ovakva rečenica.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Časni Sude, u svjetlu činjenica da smo
2 malo kasno počeli, kada ćemo imati pauzu?

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, moja ideja je bila da imamo pauzu
4 kako je planirano. Dakle, za nekoliko minuta. No, ako se bavite temom koja će
5 još malo potrajati, možemo produžiti. Ovisi o Vama.

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pa, ja bih rado prešla na novu temu, pa
7 bi bilo prikladno da sada uzmem pauzu.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Imaćemo sada pauzu od 25 minuta.

9 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

10 ... Početak pauze u 10.27h

11 ... Sjednica nastavljena u 10.59h

12 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

13 Izvolite sjesti.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala.

16 P: A sada bih željela govoriti o rasporedu Vojske Republike Srpske.

17 Molim da pogledamo D754.

18 PREVODILAC: 5D754.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

20 P: Ovo je odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i

21 Hercegovine. U članu 1 stoji:

22 "Postojeće jedinice Teritorijalne obrane i štabovi preimenovat će se u

23 komande i jedinice vojske, čija će organizacija i struktura biti određena od

24

25

26

27

28

29

30

1 strane predsjednika republike."

2 Ovo je odluka od 12. maja 1992. Da li je ova odluka zaista bila osnova
3 za formiranje Vojske Republike Srpske?

4 O: Da. To je početni i neophodan uslov da bi jedna država formirala
5 svoju vojsku.

6 P: Po članu 3, general Ratko Mladić imenovan je za komandanta Glavnog
7 štaba Vojske Republike Srpske. Da li je general Mladić u Vojsci Republike Srpske
8 zaista imao neosporiva sveukupna glavna ovlaštenja?

9 O: To se iz ove odluke ne može lako vidjeti, ali ću ja u par rečenica,
10 ovaj, reći.

11 General Mladić je, kao komandant Glavnog štaba Vojske Republike Srpske,
12 komandant Vojske Republike Srpske i on je za Vojsku Republike Srpske autoritet i
13 odgovoran za sve što ona radi i kako je radila i šta se dešava. Međutim, general
14 Mladić je imao komandanta iznad sebe, vrhovnoga komandanta, koji je imao pravo
15 da sa tom vojskom komanduje na načine koji predviđaju vojna i druga pravila.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada molim da pogledamo Ustav
17 Republike Srpske, 5D752. To je Ustav iz decembra 1992. Molim 8. stranu na B/H/S-
18 u, a 18. na engleskom.

19 P: U članu 106 stoji: "Vojskom Republike Srpske, u miru i ratu,
20 komanduje predsjednik republike."

21 Kakve su bile ovlasti predsjednika republike u usporedbi sa ovlastima

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Glavnog štaba?

2 O: Ovde ima, mislim, da ima i drugi deo ovoga člana 106. Mislim da ima
3 još nešto -

4 P: Možda bismo trebali okrenuti slijedeću stranu na B/H/S-u, 9. stranu.

5 O: Sa ustavom... ovo je tip vojske, tip komandovanja, gde je vojska
6 stavljena direktno pod vrhovnoga komandanta i gde su na osnovu prethodnoga stava
7 data velika ovlašćenja vrhovnom komandantu. Kad kažem "velika ovlašćenja" mislim
8 pre svega zbog činjenice da je civilna vlast previše opterećena sa takvim
9 načinom formulacije. A, međutim, to je... javlja se kao praksa u svetu i može se
10 smatrati normalnom.

11 Ovde se vidi da predsednik republike unapređuje i razrešava oficire
12 vojske. Znači, sve je u njegovoj nadležnosti. U skladu sa zakonom, postavlja
13 sudije vojnih sudova i komanduje sa vojskom. Kada se komanduje sa vojskom, onda
14 se zna da si odgovoran za tu vojsku - od planiranja, završno sa kontrolom. Svi
15 procesi komandovanja su u rukama predsednika republike. Planiranje,
16 organizovanje, rukovođenje, kadrovanje i kontrola, kao proces koji završava na
17 kraju.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada molim 5D -

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak, molim.

20 Da, gospodine Vanderpuye?

21 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ispričavam se što prekidam, ali
22 zamolio bih da svjedok malo sporije govori, zato jer čujem da prevodioci imaju

23

24

25

26

27

28

29

30

1 problema i malo mi je teško to pratiti.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, u redu. Hvala. Da, mislim da je
3 upravo tako i da bi trebalo usporiti. Ne konkretno Vi, ali za svjedoka, molim.
4 Naime, generale, sve što Vi kažete treba prevesti na engleski i na francuski, a
5 to nije lako, pa Vas zato molim da malo sporije govorite.

6 SVJEDOK: Nema problema.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Samo da ispravimo transkript. Na strani
8 25, 8. i 9. redak.

9 Mislim da ste Vi rekli da su sve funkcije komande bile u rukama
10 predsjednika republike. A u transkriptu nedostaje riječ "predsjednika".

11 SVJEDOK: Tačno.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

13 P: Dokazni predmet koji je sada na ekranu je naređenje Glavnog štaba
14 Vojske Republike Srpske, i to od 18. augusta 1992. To je naređenje o formiranju
15 i ustrojstvu Vojske Republike Srpske. Željela bih da u ovom naređenju pogledamo
16 nekoliko stvari.

17 Prvo, ovdje se spominje odluka predsjednika Srpske Republike Bosne i
18 Hercegovine od 15. juna 1992., a zatim se spominje i formacijski broj 111.900.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Prije nego što Vam postavim pitanje, vidim da u Vašem izvještaju, u
2 paragrafu 45, spominjete tu formaciju. A na jednom mjestu također koristite i
3 kraticu "LRF". Možete li nam objasniti što je to formacija broj 111.900? A,
4 nakon toga, recite nam što znači kratica "LRF".

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] To je paragraf 45, na 17. strani na
6 B/H/S-u, a 22. na engleskom. Ne, to nije taj dokazni predmet. To je drugi
7 dokazni predmet. Mislim da to ne treba pokazivati na ekranu. To je 5D759, to je
8 ekspertska izvještaj.

9 SVJEDOK: Da bi se razumela organizacija jedne vojske, a na osnovu te
10 organizacije da bi se razumele... razumela ovlašćenja, prava i obaveze pojedinog
11 starešine, odnosno svakog čoveka u tom sistemu, ja sam morao da analiziram
12 organizaciju vojske od početka do kraja.

13 Ovde smo videli, na prethodnoj šemi, naredbu o organizaciji vojske, koja
14 se poziva u preambuli na jednu odluku predsednika Republike Srpske koju ja nisam
15 imao prilike da vidim. Međutim, znajući da između ustava i naredbe o
16 organizaciji vojske uvek postoji i odluka vrhovnog komandanta koja se zove
17 "Osnovi organizacije vojske", ili na sličan način, može se pretpostaviti da taj
18 dokument nije nađen. A verovatno se može zaključiti - ne verovatno, nego skoro
19 sto posto, s obzirom da je vojska funkcionisala - da je komandant upravljao sa
20 njom, da je postojao... da je postojala Vrhovna komanda, da je postojalo
21 Ministarstvo odbrane, da je taj redosled ispoštovan.

22 Tom naredbom o organizaciji vojske definisan je i Glavni štab Vojske
23 Republike Srpske. Ustrojstvo Glavnog štaba Vojske Republike Srpske se definiše

24

25

26

27

28

29

30

1 knjigom koja se zove "Formacija". To je ova knjiga u naredbi koja je prikazana
2 tamo, što je imala broj - ja se ne sećam napamet koji je, ovaj, imala broj.
3 Formacija je dokument kojim se utvrđuje tačna organizacija jedne organizacijske
4 jedinice, broj ljudi te organizacijske jedinice, njihova hijerarhija i njihova
5 subordinacija, i kojim se utvrđuju elementi koje taj... koje to formacijsko mesto
6 nosi u formacijama, tim ličnim. I utvrđuje se naoružanje koje... lično naoružanje
7 koje pripadaju tom... tom... isto ovom formacijskom mestu.

8 Skraćenica "LRF 3" je obrazac na kome se piše "Formacija". I to je
9 skraćenica "Lična ratna formacija", obrazac broj 3.

10 U to vreme, u Vojsci Republike Srpske su se koristila identična
11 dokumenta kao i u Vojsci Jugoslavije. I u to vreme su vršeni, negde u to vreme
12 su vršeni zamene tih obrazaca. Tako da ćete imati primerak na knjizi formacije
13 koja je prezentovana da na jednom delu nalazite obrazac "LRF 3", a na jednom
14 delu obrazac "LRF 9". Međutim, po strukturi su to potpuno identični obrasci i
15 obezbeđuju da se jednoznačno shvati ta formacija.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

17 P: A sada, želim Vam pokazati 5D758. Taj dokazni predmet nažalost nije
18 preveden. Loše je kvalitete. To je, zapravo, jedan formular.

19 Ovaj dokument, koji sada možete vidjeti - da li je to ta "Formacija" o
20 kojoj ste govorili?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Jeste.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada molim da svjedoku pokažemo 13.
3 stranu ovog dokumenta.

4 P: Ovaj dokument nije preveden, pa Vas zato molim da nam objasnite što
5 znače ove kolone. Drugim riječima, što možete vidjeti u prvoj koloni?

6 O: Ove kolone obezbeđuju da se dobije potpuna informacija o organizaciji
7 koju formacija sačinjava. Bilo bi bolje kad bi se stavio onaj veći, ovaj,
8 odnosno, sitniji, da se vidi formacija, jer je lakše onda objasniti.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li ovo malo povećati?

10 SVJEDOK: E, tako. U prvoj koloni je naziv radnog mesta, što podrazumeva
11 tačno kako se zove formacijsko ili radno mesto. I svako formacijsko ili radno
12 mesto ima svoju šifru. Što znači da se mogu dati nazivi radnih mesta koji su
13 uneseni u šifarski sistem i ne mogu se u nijednoj organizaciji izmišljati ta
14 radna mesta. Pored toga su, u koloni, nazivi i organi... u koloni broj 1 su nazivi
15 organizacijskih jedinica nižeg nivoa. Svako radno mesto je dosledno opisano sa
16 ovom formacijom. I ono se ne bi smelo nigde upotrebljavati na drugi način nego
17 onako kako je prikazano u formaciji. Jer, na osnovu ovoga naziva radnoga mesta
18 su definisane, odgovarajućim aktima, i nadležnosti odgovarajućeg starešine.

19 U sledećim kolonama su definisani: broj radnih mesta, ili formacijskog
20 mesta, ako nekog od ovde, ovaj, referenata, ili bilo koga ima tri, onda imate
21 dole broj 3, i slično. "Vojno-evidenciona specijalnost" predstavlja obrazovanje
22 koje je neophodno za to radno mesto. "Vojno-evidenciona specijalnost" je šifra
23 koja se sastoji od pet brojeva. Prvi broj govori da li je neko oficir, podoficir

24

25

26

27

28

29

30

1 ili vojnik. Ovde su brojevi 3 i 2, što znači da su sve ovde predviđeni oficiri -
2 tamo gdje je radno mesto sa trojkom - a gde sa dvojkom, to je podoficir. Druga
3 dva broja označavaju rod ili službu, i treća... i zadnja dva broja, odnosno broj
4 četvrta i peta cifra, označavaju vojno obrazovanje. Gde se vidi, na primer,
5 ovde, za komandanta, da je to oficir, da komandant može da bude bilo kog roda i
6 službe i da komandant mora da ima školu nacionalne odbrane.

7 Sledeća kolona je "čin", koji se čin može dobiti maksimalno na tom
8 radnom mestu.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, molim Vas da usporite.
10 Razumijete li engleski?

11 SVJEDOK: Ne.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavite.

13 SVJEDOK: Posle "čina" je kolona "položajna grupa". To je element koji
14 označava rang i nivo starešine, a taj element kasnije služi za određivanje
15 plate.

16 Sledeća - dve su kolone, "naoružanje", lično ili zajedničko, koje
17 sleduju to formacijsko mesto. Pa se ovde jasno vidi da komandanta sleduje
18 pištolj. Ove neke brojke nisu formacijske, to je korisnik nešto ispisivao.

19 I sledeće su kolone "transportna sredstva". Motorna vozila, prikolice,
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stoka, kao i sredstva veze.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

3 P: Možete li nam reći i objasniti kako su utvrđivane ove grupe i
4 položaji?

5 O: Položna */sic/* grupa je uslov koji je postavljen zakonom. I, zakon je
6 regulisao da svako radno mesto, između ostaloga, se definiše položajem,
7 položajnom grupom. Broj položajne grupe što je manji znači da je to mesto
8 složenije i višega ranga. Ovde se vidi da komandant ima položajnu grupu "2".
9 Raspored položajnih grupa za ostala formacijska mesta definisan je posebnim
10 kriterijumom. Ja nigde u dokumentaciji nisam našao kriterijum koji je definisan.

11 Međutim, sa komparacijom raspodele položajnih grupa u Vojsci Republike
12 Srpske na formacijama kojima sam našao, konstatovao sam da je jedinstven
13 kriterijum kao u Vojsci Jugoslavije. Taj kriterijum obezbeđuje da se u celoj
14 vojsci na jedinstven način definiše značaj svakog formacijskoga mesta prema
15 njegovoj... prema njegovom mestu u vojsci.

16 P: I, prije nego što pređemo na Zakon o vojsci - Vi ste nam rekli da je
17 položajna grupa komandanta "2". Recite nam, odnosno pročitajte iz ovog
18 dokumenta, što je položajna grupa načelnika Glavnog štaba?

19 O: Ne postoji načelnik Glavnog šta...štaba, postoji načelnik štaba Glavnog
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 štaba Vojske Republike Srpske. Malo komplikovano, ali je tu ispoštovan redosled
2 i hijerarhija jedinica. I, ako vidite ovde u organizacijskoj jedinici "štab",
3 načelnik štaba, koji je ujedno zamenik komandanta, ima položajnu grupu 3, čin
4 general-potpukovnika i mora da ima školu nacionalne odbrane; može da bude oficir
5 bilo kog roda i bilo koje službe.

6 P: A ispod ovoga vidimo Upravu za operativno-nastavne poslove.
7 Pročitajte nam, molim Vas, položajnu grupu načelnika Uprave za operativno-
8 nastavne poslove.

9 O: Zbog boljeg razumevanja, sa ću Vam pročitati sve elemente.

10 Načelnik Uprave za operativno-nastavne poslove je oficir, roda službe
11 koji ima školu nacionalne odbrane i koji na tom mestu može da dobije čin
12 pukovnika ili general-majora i ima - ovde je zamrljano - ja bi' rekô po nekim
13 kriterijumima da je to šesta položajna grupa. Moguće je da bude peta ili šesta,
14 ali čini mi se da je po kriterijumima šesta grupa.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada, da pogledamo 5D753, Zakon o
16 Vojsci Republike Srpske od 1. juna 1992. I zanima me član 79 /u engleskom
17 transkriptu: 179/, to je na 17. strani na B/H/S-u, a 67. na engleskom.

18 P: U drugom paragrafu vidimo više kriterija u vezi sa položajnim
19 grupama. A u prvom paragrafu, na engleskom je to na prethodnoj strani, definira
20 se način na koji se određuje plaća oficira. U drugom paragrafu govori se o

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zadacima koje je obavljao neki oficir, odgovornostima i drugim kriterijima.

2 Recite nam, da li su ovi kriteriji navedeni u Zakonu o Vojsci Republike
3 Srpske uobičajeni kriteriji koje ste vidjeli i u vojsci bivše Jugoslavije?

4 O: Maltene, ovo su jedinstveni kriterijumi u svim vojsci... vojskama. Ovde
5 je konkretizovano da su formacije odredi /sic/ položajna grupa i konkretizovano
6 je na osnovu čega da se naprave kriterijumi za konkretne položajne grupe. I, po
7 onome što sam video, što sam pravio analizu dokumenata sa formacijama JNA, ja
8 sam imao priliku da ih vidim, sa formacijama Vojske Republike Srpske, sa
9 formacijama Vojske Jugoslavije, sa formacijom jednom što sam video Armije BiH i
10 sa formacijom makedonske vojske kriterijumi su toliko slični da bi se mogli da
11 kažu da su jedinstveni.

12 P: A sada da pogledamo član 177 na istoj ovoj strani, ali malo više. Na
13 engleskom je to na strani 66. Ovdje se definiraju kriteriji koji utvrđuju plaću,
14 i prvi je čin. Recite nam, kakva je bila važnost čina u Vojsci Republike Srpske?

15 O: Kao i u svim vojskama, hijerarhija i subordinacija se prepoznaju,
16 između ostaloga, i u činovima. I ti činovi su obezbeđivali uslove da lakše
17 odredimo mesto svakoga pojedinca u vojsci.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li sada pogledati stranicu 1
19 ovoga dokumenta na B/H/S-u, a to je stranica 2 na engleskom jeziku? Govorimo o
20 članku broj 4, to je ono što me zanima.

21 P: Ovdje vidimo, dakle, da oficiri, između ostalog, mogu biti podređeni
22 i nadređeni, ali mogu biti stariji i mlađi. Molim Vas, pogledajte paragraf 3

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ovoga člana 4 koji je nalazi na drugoj stranici, pri samom vrhu. Možemo vidjeti
2 što je stariji oficir, tu vidimo definiciju. Ali, mi smo laici, pa bih Vas
3 molila da Vi, kao stručnjak, objasnite što to znači stariji oficir u jednoj
4 jedinici?

5 O: Ovo je jedno od univerzalnih ili pravila ili standarda, kako 'oćete
6 da ih nazovemo. Lako je razrešiti problem pretpostavljeni il' potčinjeni, to i
7 postoji u svakoj organizaciji. Zna se ko je ko po rangu, ko je šef, ko nije šef.

8 Međutim, vojni sistemi, koji su vrlo specifični i deluju u različitim
9 uslovima, počivaju na čvrstoj hijerarhiji i subordinaciji, moraju da razreše i
10 sistem kada se nađu na nekom mestu il' okupu ljudi gde jedan ili drugi nisu u
11 odnosu pretpostavljeni i potčinjeni. Tada se mora znati koji je od njih prvi, a
12 ko je drugi. To je uslov koji je obezbeđen sa ovim "stariji" i "mlađi". I, ovde
13 je kriterijum za definisanje starijeg ili mlađega vrlo jednostavno rešen. Ako se
14 na jednom mestu nađe više oficira koji nisu u hijerarhijskom odnosu
15 pretpostavljeni i potčinjeni, među njima je najstariji ili pita se za nešto onaj
16 koji ima viši čin. Ako su istog čina, onaj koji... onaj koji ima veće zvanje ili
17 dužnosti. Između ostaloga, to rešava i položajna grupa. I na takav način je
18 obezbeđen uvek hijerarhijski odnos, pa makar u protokolarnim stvarima.

19 P: A sada bih Vam željela pokazati dokument 5D751. Čini sa da taj
20 dokument još uvijek nije u sistemu, ali mi imamo službeni prijevod toga
21 dokumenta, iako prijevod nije u sistemu.

22 Ovo je pravilo službe u oružanim snagama. To je dokument koji potiče iz
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Jugoslovenske narodne armije. Željela bih Vam pokazati stranicu pod brojem 17 na
2 B/H/S-u, to je točka 37, a na engleskom je to stranica 1.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim, može li se prijevod staviti na
4 grafoskop?

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je već na grafoskopu.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Oprostite, vidim da jeste.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

8 P: U paragrafu 37, točka 2, možemo pročitati sljedeće -

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Prije nego što nastavite, gospodine
10 Vanderpuye, imate nešto za reći?

11 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

12 Oprostite što prekidam, naš grafoskop nije u funkciji ovdje u Sudu, pa
13 ne mogu vidjeti. Zanima me da li gospođa ima dodatnu kopiju.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako nemate, ja mogu dati tužitelju
15 svoju kopiju, a ja mogu na grafoskopu pratiti.

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

18 P: Dakle, u točki 2 paragrafa 37 ove uredbe čitamo sljedeće:

19 "Ako je pretpostavljeni starješina odsutan, kad je neophodno da se hitno
20 preduzmu mere za izvršenje neodložnih zadataka, posebno u borbi, vanrednim
21 prilikama i uslovima uspostavljanja narušene organizacije rada i profesionalnog
22 reda i discipline, naređenje pretpostavljenog starešine u vezi sa službom, lica

23

24

25

26

27

28

29

30

1 na službi u oružanim snagama su dužni da izvršavaju bez pogovora, potpuno tačno
2 i na vreme od starešine ili starijeg lica koje je naređenje izdalo."

3 Da li se ovo pravilo primjenjivalo jednako tako u Vojsci Republike
4 Srpske?

5 O: Da. Ovo se pravilo primenjivalo i u Vojsci Republike Srpske i ovo se
6 pravilo primenjuje u svim vojskama.

7 P: A sada bih Vam željela pokazati dokument pod brojem P417. Također se
8 radi o pravilu službe Vojske Republike Srpske, i to privremenom pravilu koje je
9 izdano u avgustu 1992. godine. Treba mi stranica 10 u obje verzije.

10 Treba mi točka 2 koja je na samome dnu onoga što vidite na B/H/S-u, na
11 samome dnu. Pravilo koje vidite ovdje, da li više-manje odražava ono što se
12 primjenjivalo u Vojsci Republike Srpske, odnosno ono što se primjenjivalo u
13 bivšoj jugoslovenskoj vojsci, a ono što smo vidjeli u prethodnom dokumentu? Da
14 li bi to bilo više-manje isto, a radi se o starješinama?

15 O: Da. U suštini je to isto. Bez potrebe da nešto posebno ocenjujem, a s
16 obzirom na iskustvo koje posedujem, ono prethodno je malo detaljnije i
17 preciznije. Ali odražava i jedno i drugo, odnos stariji i mlađi.

18 P: Vrlo konkretno, nakon onoga što ste mogli vidjeti u Glavnom štabu
19 Vojske Republike Srpske kada komandant i šef Glavnog štaba nisu bili prisutni,
20 tko je bio najstariji starješina?

21 O: Ta Vaša rečenica, "nisu prisutni", morala bi da bude precizirana.
22 Postoji jedno pravilo koje glasi: Komandant je uvek u jedinici. Prema tome, i
23 kad komandant nije u toj prostoriji, on je prisutan na razne, ovaj, načine. Ako
24 u jednoj varijanti u jednom prostoru nisu komandant Vojske Republike Srpske i

25

26

27

28

29

30

1 načelnik štaba... štaba Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, a prisutni su svi
2 ostali oficiri toga Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, onda se zna ko je
3 tada najstariji starešina. Po formaciji, najstareš... najstariji starešina je
4 načelnik Sektora za moral, pravne i verske poslove.

5 P: Dakle, u situaciji takve vrste, da li bi general Miletić mogao biti
6 najstariji oficir u štabu Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, odnosno u
7 Vojsci Republike Srpske?

8 O: Postoji varijanta i postoji model da je mogô da bude i na... ovaj,
9 najstariji starešina u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske i general Miletić,
10 odnosno načelnik Uprave za operativno-nastavne poslove, ali onda je to maltene
11 obezglavljen model.

12 P: Sada bih se vratila na Vaš izvještaj, a to je dokument pod brojem
13 5D759. Treba mi stranica 15 na B/H/S-u, a to je stranica 18 u engleskoj verziji.

14 Možete li nam reći - ovdje vidimo jednu shemu, što ta shema predstavlja?

15 O: Ovo je blok-šema organizacijske strukture Glavnog štaba Vojske
16 Republike Srpske, napravljena je za četiri nivoa. I svake ovakve blok-šeme mogu
17 se saznati koji su elementi te organizacijske jedinice, koji je njihov
18 hijerarhijski odnos i koje funkcionišu veze i odnosi između tih organizacijskih
19 jedinica.

20 P: U paragrafu pod brojem 38 koji je na stranici 16 u B/H/S-u, a
21 stranica je 20 u engleskoj verziji, naznačili ste sljedeće... Ovom shemom

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 organizacijske strukture grafički je predstavljen redoslijed a negdje i rang.
2 Možete li nam objasniti, u kontekstu ove sheme, što znači redoslijed, a što
3 znači rang? Možemo li se zapravo vratiti na stranicu 15 u B/H/S-u, a na stranicu
4 18 u engleskom jeziku? Možemo li se vratiti na shemu?

5 O: Imajući u vidu da sam, čitajući pojedine materijale, video da je
6 veliki problem sa razumevanjem odnosa pretpostavljeni i potčini...potčinjeni,
7 stariji i mlađi, zamenjivanje i zastupanje, onda sam želeo od početka ove
8 ekspertize da ukažem na nešto što se zove rang i što se zove redosled. Civilno...
9 pre prelaska na ovu šemu, rangom bi mogli da nazovem re... da nazovemo redove.
10 Imate prvi red ili prvi rang, drugi red ili drugi rang, itd. A redosledom bi
11 nazvali kolone u tome... u tome rangu ili u tome redu. I to sam želeo da prikažem
12 na ovoj šemi na dva načina. Jedan je veličinom kvadrata koji označava i
13 organizacijske jedinice - što se može videti i na šemi - i druga je bojom, što
14 je ovde problematično jer nisu skenirani dokumenti, a ovo je u boji, jako je
15 uređeno.

16 I pošto to nije tako urađeno, ja ću pokušati da objasnim ovu šemu, da se
17 vidi da je na vrhu sistema komandant. Prvi rang predstavljaju štab, sektori i
18 samostalne uprave. U okviru toga ranga su poređani po redosledu kakav je i ovde
19 dan, na šemi. Ovaj rang i ovaj redosled se skidaju iz dva dokumenta: iz knjige
20 formacije, koju smo imali prilike da vidimo i koja je bila prikazana, i iz

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 knjige organizacijsko-mobilizacijskog razvoja koja ne postoji, niti je
2 rekonstruisana, nažalost. Drugi po ovom rangu su ove kockice plave ili srednje
3 boje koje su manje od ovih sektora, i tu se vidi da su u štabu Uprava za
4 operativno-nastavne poslove, svi rodovi, i organizuju formatiku i to predstavlja
5 redosled. U ostalim upravama su odeljenja, a u Sektoru za obaveštajno-bezbednosne
6 poslove dve uprave. Na takav način je prikazan ova dva nivoa. I treći su
7 prikazani odeljenje u okviru uprava.

8 P: Možete li objasniti razliku između Glavnog štaba i štaba?

9 O: Svakako, na ovoj se šemi vidi. Glavni štab je organizacijska jedinica
10 koja u svom sastavu ima štab, sektore i samostalne uprave sa svojim jedinicama.
11 A štab je organizacijska jedinica u okviru Glavnog štaba. Ona ima tačno svoje
12 propisane nadležnosti. I zato je često neprihvatljivo kad se govori o načelniku
13 Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, jel /sic/ takva dužnost ne postoji.
14 Postoji dužnost "načelnik štaba", štaba Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.

15 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mislim da je prijevod pogrešan na
16 stranici 39. Mislim da je stručnjak govorio o načelniku štaba armije, za razliku
17 od načelnika štaba Glavnog štaba, a čini se da to nije baš dobro zabilježeno na

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stranici 39 u 1. redu. Možda nisam u pravu, u tom slučaju ignorirajte ovu moju
2 primjedbu. Ali, trebalo bi provjeriti što je rečeno.

3 PREVODITELJICA: Predsjedavajući sudac nije uključio mikrofona.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, generale, možete li to
5 potvrditi? Jeste li mogli pratiti ono što je gospodin Vanderpuye upravo rekao?
6 Ono što imamo u transkriptu, u redu 1 na stranici 39, kaže ovako:

7 "Zbog toga se ne može govoriti o načelniku štaba Glavnog štaba Vojske
8 Republike Srpske, jer to ne postoji. Postoji jedino načelnik štaba Glavnog štaba
9 Vojske Republike Srpske." Čini mi se da je tu došlo do nekakve kontradiktorne
10 upotrebe naziva. Možete li to objasniti?

11 Gospodo, možda biste Vi to mogli razriješiti sa svjedokom.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

13 P: Možete li, samo polako, ponoviti ono što ste rekli? Koja pozicija ne
14 postoji u Vojsci Republike Srpske? Vrlo polako.

15 O: Mogu, al' pre nego što kažem, valja bli m... a... valjalo bi vratiti onu
16 formaciju, prvu stranu, a onda ću ja i sada reći šta ne postoji. U Vojsci
17 Republike Srpske ne postoji načelnik Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.

18 P: A možete li reći...

19 O: Šta postoji?

20 P: ...koja je funkcija generala Milovanovića?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: A postoji načelnik štaba - zarez - štaba - zarez - Glavnog štaba
2 Vojske Republike Srpske. I da pogledamo tu formaciju, pa ću Vam pokazati.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li se vratiti na stranicu 5D758?
4 Stranica 13.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo trenutak gospođo Fauveau.

6 Mogu li Vas upozoriti na stranicu 31, red 7? Pitam se da li se takođe
7 radilo o pogrešnom prijevodu. Ovdje piše sljedeće:

8 "Nema načelnika štaba. Postoji načelnik Glavnog štaba Republike Srpske."

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Vjerujem da se radi o grešci u prijevodu
10 koja mi je izmakla.

11 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Možete li to provjeriti sa svjedokom još
12 jednom, molim Vas?

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

14 P: Na stranici 31, red 7, piše sljedeće:

15 "Ne postoji načelnik štaba, postoji načelnik štaba Glavnog štaba
16 Republike Srpske."

17 Da li ovako kako je zabilježeno ova rečenica odgovara onome što ste Vi
18 zaista rekli?

19 O: Sad sam od ovih definicija i ja dobio tvrdo... vrtoglavicu, a kako li
20 je tek Vi /?vama/. Da razrešimo problem, predlažem da stavite formaciju Glavnog
21 štaba, i nešto što je rogobatno, to ja nisam napravio, da razrešimo za sva
22 vremena.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Dakle, možemo li pogledati ponovno
2 dokument 5D758? Stranica koju trebamo je broj 13.

3 SVJEDOK: E, ne treba ništa više.

4 Ja ću sada pokušati da Vam prikažem ono što ima na slici, što pravi
5 dilemu.

6 Ovde vidite dužnost načelnik štaba, ujedno zamenik komandanta. Taj
7 načelnik štaba je u štabu, a taj štab je u Glavnom štabu Vojske Republike
8 Srpske. Rogobatno, ali je tako činjenično napravljeno.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da li možemo označiti na ovoj stranici
10 gdje možemo vidjeti da se radi o načelniku štaba, štaba, Glavnog štaba?

11 P: Možete li, gospodine, označiti? Možete li na ovome dokumentu također
12 zaokružiti tamo gdje piše "Glavni štab Vojske Republike Srpske"? To je na samome
13 vrhu stranice.

14 O: Označen je redosled kako se čita. Načelnik štaba, 2, u štabu, a u
15 Glavnom štabu Vojske Republike Srpske.

16 P: Da bismo bili potpuno sigurni, što označava broj 1 točno?

17 O: Broj 1... broj 1 označava dužnost načelnik štaba, ujedno zamenik
18 komandanta. To je dužnost general-pukovnika Milovanovića. Broj 2 znači da je taj
19 načelnik štaba u štabu. A broj 3 znači da je taj štab u Glavnom štabu Vojske
20 Republike Srpske.

21 P: Možete li staviti Vaše inicijale na ovaj dokument, također i datum
22 12. januar 2009. godine?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: [obilježava]

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

3 P: Mislim da još uvijek imamo grešku u prijevodu na stranici 41, red 25.

4 Molim Vas da ponovite stoga što označava broj 2. Što je to?

5 O: Broj 2 je dužnost "načelnik štaba", ujedno "zamjenik komandanta"... A
6 ne, broj 2 je "štab", pardon. Štab, organizacijska jedinica. Štab.

7 P: Hvala.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se ovaj dokument pospremi.

9 A sada, vratimo se na Vaš izvještaj, dokument 5D759. Molim da pogledamo
10 16. stranu na B/H/S-u, 21. na engleskom.

11 P: Objasnite nam, molim Vas, kakva je struktura štaba kako je vidimo na
12 ovom dijagramu?

13 O: Iz formacije Glavnog štaba Vojske Republike Srpske i na osnovu
14 pretpostavke da je ta formacija u skladu sa mobilizacijskim razvojem, vidi se da
15 je štab Glavnog štaba Vojske Republike Srpske od... organizovan u dva nivoa.

16 U prvom nivou su Uprava za operativno-nastavne poslove i rodovi sa ovom
17 službom, informatikom. A u drugom nivou su organizacijske jedinice ispod ovih iz
18 prvog nivoa. Tako da Uprava za operativno-nastavne poslove ima Odeljenje za
19 operativne poslove, Odeljenje za nastavne poslove i Operativni centar. A
20 informatika u svom sastavu ima kancelariju i daktilo-biro.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada molim da pogledamo stranu 70 na
22 B/H/S-u, a to je strana 88 na engleskom.

23 P: Tu ste napisali da je general Miletić bio šesti po rangi a 24. po
24
25
26
27
28
29
30

1 redosledu. A sada, bilo bi dobro da pogledamo onu organizacijsku shemu na
2 prethodnoj strani, na engleskom 88. Na B/H/S-u je to pri vrhu strane.

3 Recite nam, molim Vas, kako ste uspjeli utvrditi rang generala Miletića,
4 a i njegov redosled?

5 O: Dokument o rangu i redosledu starešina u nekoj vojsci treba da ima
6 skoro svaka vojska na svetu. Taj dokument, pre svega, je bitan zbog eventualnog
7 usaglašavanja položajnih grupa, zbog značenja zamenjivanja, a i zbog protokola.

8 Čitajući dokumenta vezana za ovaj slučaj, video sam da se vrlo često
9 luta oko toga koji je starešina kog ranga u Vojsci Republike Srpske. Imajući u
10 vidu da sam imô naredbu organizacije Vojske Republike Srpske, da sam imô
11 formaciju, da sam imô veliki broj zapovesti, obavio sam dodatne razgovore sa
12 oficirima koji su se bavili organizacijom u Vojsci Republike Srpske. I utvrdio,
13 na osnovu svega toga, tačan rang i redosled u Vojsci Republike Srpske. Ovo je
14 rang na nivou vojske, gde je prvi po rangu komandant; drugi po rangu su njegovi
15 pomoćnici i načelnik štaba, odnosno načelnik štaba i pomoćnici; treći -
16 komandanti korpusa; četvrti - načelnici štaba korpusa i komandant školskog
17 centra; peti - načelnici samostalnih uprava; šesti - načelnici uprava i odeljenja
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koji su po tom rangu. I dalje nisam posle išao detaljno. Na osnovu svega toga,
2 došô sam do ovoga zaključka koji je ovde i prikazan. Ovu šemu sam proverio sa
3 velikim brojem oficira koji radi na organizacijskim poslovima i apsolutno su se
4 složili sa svakim detaljem šeme.

5 P: A sada molim da pogledate dokument P692. To je još jedan takav
6 dijagram, ali ne dijagram koji ste Vi nacrtali. Pogledajte ovu strukturu Glavnog
7 štaba VRS-a i recite nam da li je ova organizacijska struktura točna.

8 O: Ja sam... ja sam očekivao da ću ovu šemu, barem u ovom Sudu, videti
9 jasno i precizno. Međutim, ona je teško razumljiva kao i u svim dokumentima koja
10 sam dobio, ovaj, do sada, ali sam sa lupom veliki broj stvari ja, ovaj, uspeo da
11 dešifrujem, što mi je bilo neophodno, i moja prva sledeća je konstatacija:
12 naslov ove šeme ne odgovara sadržaju šeme.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da mu možda to damo na papiru, da mu
14 tako pomognemo. Postoji li to na papiru? Mislím da će to biti čitljivije ako
15 možemo vidjeti na papiru.

16 Da, gospodine Vanderpuye?

17 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Časni Sude, ja možda imam jednu.
18 Međutim, molim moju kolegicu da to pogleda, da budemo sigurni da je to ista
19 stvar.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To morate pokazati gospođi Fauveau. Da
21 li netko drugi iz Obrane želi to pogledati, još netko?

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ovo nije baš sasvim isti grafikon, ali

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je vrlo sličan. Ovo je vjerojatno nešto novije od onoga što mi imamo.

2 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da, možda. To je jedna radna verzija,
3 ja sam to slučajno donio sa sobom u sudnicu.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Da li da se to onda koristi ili
5 ne? Ako mislite da je bolje da se ne koristi, onda nećemo koristiti.

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, možemo. Možemo to koristiti. Postoje
7 neke manje razlike, ali mislim da će se svjedok snaći u tom dokumentu.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse?

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Mi smatramo da se to ne može koristiti,
10 osim ako se to ne stavi na grafoskop kako bismo svi mi to mogli vidjeti.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. To hoće biti na grafoskopu, ali...
12 Ne, nije na grafoskopu, nego je u elektronskom sudu.

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Ne, ja govorim o ovoj drugoj verziji.

14 [Pretnosno vijeće i sekretar se savjetuju]

15 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ne, ne. To nije sada odštampano iz
16 elektronskog suda.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, ne. To je odštampana predstavica
18 Sekretarijata, ovo se isto ne može dobro pročitati. I mislim da, ako se to stavi
19 na grafoskop, da to neće biti od pomoći. Mogli bismo ovo pokazati svjedoku, a
20 ako se mi budemo time trebali služiti, stavićemo to na grafoskop jer su razlike,
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izgleda, minimalne.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Ispričavam se što se ponovo protivim.

3 Ukoliko razlike nisu suštinske, onda, naravno, nema veze.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja nisam u stanju da sada kažem jesu li
5 te razlike suštinske ili ne. Ja sam pitao gospođu Fauveau da ona kaže kakve su
6 razlike.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Časni Sude, što se mene tiče, to nisu
8 suštinske razlike. Možda za mog kolegu to jesu suštinske razlike, možda je onda
9 bolje da koristimo ovo što imamo u elektronskom sudu, pa da onda zumiramo na
10 dijelove tog dijagrama.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Da, možemo to napraviti. Namjera
12 je bila da pomognemo svjedoku, jer mi sami možemo povećati ono što vidimo u
13 elektronskom sudu, ali mislim da svjedok sam to ne može učiniti.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja mislim da se možemo snaći, ne
15 brinite.

16 Molim da sada zumiramo na gornji dio dokumenta kako bismo vidjeli prvi
17 dio kućice. Možda će to malo biti komplicirano, ali sigurna sam da će nam to
18 poći za rukom.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možemo ići dio po dio, kao što to sada
20 radimo, i zumirati na one dijelove koje želite pokazati svjedoku. To se može
21 učiniti bez ikakvih problema.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

23 P: Ako sada pogledate ove dvije kućice na ekranu, recite nam, ima li tu
24 nekih pogrešaka, po Vašem mišljenju?

25

26

27

28

29

30

1 O: Možete... Jedino što bi' Vas zamolio, ovaj, zamolio bi' da se meni
2 stani ona veća... onaj veći format jer na njemu ću ja lakše objasniti, a Vi sebi
3 možete da zumirate, ja sam odsečen od zumiranja.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, možda ste to tamo ostavili -

5 SVJEDOK: E ovako, e ovako meni odg... ovako odgovara. Ako časni Sud
6 dozvoljava, ovde bi bilo dobro da sugestije se upišu na ovoj šemi.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nisam to razumio. Što mislite reći, što
8 biste Vi to upisali na taj dijagram?

9 SVJEDOK: Ono što... ono što ne odgovara stanju.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možda je jednostavnije da svjedok označi
11 ona mjesta na kojima misli da postoje pogreške.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim onda sudskog poslužitelja da
13 pomogne svjedoku i da mu pokaže kako da unese oznake u ovom dokumentu u
14 elektronskom sudu.

15 Možemo li još malo zumirati? Ne, ne, ne. Dobro, neka tako ostane.

16 Generale, sada možete unositi oznake koje ste htjeli.

17 Neka tako ostane.

18 SVJEDOK: [obilježava] Prva moja konstatacija je bila da šema ne odgovara

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 naslov i sadržaj. Naslov je "Glavni štab Vojske Republike Srpske, struktura,
2 juli 1995. godine". A u sadržaju su ubačeni jedinice Vojske Republike Srpske, a
3 ne Glavni štab. Prema tome, ovo nije sastavni deo ove šeme.

4 Druga -

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. Za zapisnik moramo
6 opisati ovo što ste Vi sada učinili.

7 Kad je svjedok ovo rekao, prekrižio je pri dnu dokumenta...

8 SVJEDOK: Prekržen...prekriženi su -

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] ...kućice u zadnja dva reda, od 1.
10 krajiškog korpusa do 10. diverzantskog odreda. Ukupno osam kućica. Možemo
11 nastaviti.

12 SVJEDOK: Sledeći -

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

14 P: Samo da budemo sasvim sigurni, prekriženi su 6. korpus, 65. zaštitni
15 puk i 10. diverzantski odred. Je li to ono što ste željeli prekrižiti?

16 O: Ne. Svi korpusi koji su prikazani, sve jedinice, one nisu u Glavnom
17 štabu Vojske Republike Srpske. One su potčinjene Glavnom štabu, al' nisu u
18 Glavnom štabu. Prekrižen 1. korpus, 2. korpus, Istočno-bosanski korpus, Drinski
19 korpus, Hercegovački korpus, Sarajevsko-romanijski korpus, 65. i 10.
20 diverzantski odred.

21 Sledeće što je bitno na ovoj šemi, ovde je napravljena nepostojeća

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 struktura, odnosno stru...struktura koja nije u skladu sa organizacijom iz koje je
2 izrađen. Mesto načelnika štaba je ovde [obilježava], a ne gore.

3 P: Da to bude sasvim jasno, možete li, molim Vas, križićem označiti
4 mjesto gdje se nalazi načelnik Glavnog štaba na ovom dijagramu?

5 O: Sada ili gde mu je mesto?

6 P: Ono gdje je on sada.

7 O: To je ova zaokružena jedinica. On je u šemi tu, a njegovo je mesto
8 gde je nacrtana kućica.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ali, generale, ne može li on ovdje biti
10 kao zamjenik komandanta?

11 SVJEDOK: On je načelnik štaba, ujedno zamenik. To je jedinstvena, a ne
12 deljiva dužnost. Sva prava i obaveze njega kao zamenika načelnika... odnosno, kao
13 zamenika komandanta Glavnog štaba proizilaze iz dužnosti načelnika štaba, ujedno
14 zamenik komandanta. I ovo izvlačenje njega van ranga, ovakva je organizacija u
15 funkcionalnom tipu organizacija koja karakteriše savremene NATO snage, kako je
16 na slici prikazano. A to nije stvarno stanje u Vojsci Republike Srpske i zato su
17 ovde unesene duple linije komandovanja koje ne postoje.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu, hvala.

19 Nastavite.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

21 P: Nekoliko riječi o funkcioniranju načelnika štaba Glavnog štaba. U
22 ovoj kućici koja nije na pravom mjestu vidimo:

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Pomoćnik komandanta načelnika Glavnog štaba"

2 O: Što ne postoji.

3 P: Samo trenutak. Vi ste nam već objasnili da načelnik štaba Glavnog
4 štaba ne postoji. Ali recite, da li je general Milovanović bio pomoćnik
5 komandanta?

6 O: Ne. I to je netačna dužnost. On je bio načelnik štaba, ujedno zamenik
7 komandanta u štabu Glavnog štaba i njegovo je mesto ovde gde sam ja nacrtao.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zapravo, prvo me zanima možemo li
9 zumirati ovakvu organizacijsku strukturu kako je sada vidimo. Ne? Ne možemo. Da,
10 šteta.

11 P: Možete li sada, kao prvo, staviti svoje inicijale na ovaj dokument i
12 napisati datum? Jer to ćemo ovako pospremiti, a onda ćemo nastaviti raditi na
13 drugoj verziji dokumenta inače će biti prekomplikirano.

14 O: Pa, ako mogu da Vam dam sugestiju. Ovde bi napravili još jedno dve-
15 tri promene koje ne bi bile komplikirane.

16 P: Izvolite.

17 O: Pored ovoga [obilježava], ne postoje ove duple veze komandovanja koje
18 ja c... da crtam [obilježava], a koje su prikazane od načelnika štaba prema
19 ostalim organizacijskim jedinicama. I, sledeće, redosled organizacijskih
20 jedinica je totalno izmešan. A kol'ko sam video ovu šemu što je malopre bila
21 prikazana, tamo je uređen. Ova organizacijska jedinica treba da bude na mestu 6
22 [obilježava]. To je organizacijska jedinica Uprava za vazduhoplovstvo i PVO. Ova

23

24

25

26

27

28

29

30

1 organizacijska jedinica za obaveštajno-bezbednosne poslove, ona je trebala da
2 bude na mestu po redosledu 4. Jedino ovaj je štab ostao po /sic/ prvi.

3 Organizacijska jedinica, ovde pretpostavljam da ovo piše "za logistiku", ona je...
4 njezino je stvarno mesto na broju... po redosledu na broju 3 [obilježava].

5 Organizacijska jedinica -

6 P: Samo trenutak. Sada smo na Odjelu za vjerske, političke i pravne
7 poslove, tamo ste stavili brojku 3.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja sam čuo da je prije ovoga spominjao
9 logistiku. Da, to bi trebalo razjasniti.

10 SVJEDOK: Nije se... nije se dobro videlo, izvinjavam se. Znači, ovde je
11 umesto broja 3 - broj 2 [obilježava].

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Ali, u transkriptu se ranije
13 spomenula brojka 3. Možda bi bilo bolje da se brojka 3 prekriži, a ne da se
14 izbriše.

15 SVJEDOK: [obilježava]

16 Sledeća organizacijska jedinica je, kol'ko vidim, za mobilizaciju i
17 personalne poslove, a ona je pod brojem 5 [obilježava], pravi njezin redosled.

18 Sledeća je... ovo je najzad ova logistika. Njoj je pravo mesto broj 3,
19 onaj prekriženi [obilježava]. I na kraju je organizacijske jedinice uzeo... Uprava
20 za planiranje razvoja. Ona je... njezino je mesto pod brojem 7 [obilježava]. Ovaj
21 redosled, koji je ovde narušen, proizveo je u tome da se onda teško može
22 odrediti redosled starešina u organizacijskim jedinicama. I sa ovim redosledom

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je narušena formacija, iz čega je izvađena ova šema.

2 Sjedeći problem na ovoj šemi je što je štab nazvan "štab rodova".

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. U prijevodu smo, barem,

4 čuli da ste Vi spomenuli zadnju kućicu, da je to bila Uprava za planiranje i

5 razmještaj. A meni je ovde na ekranu u zadnjoj kućici Odjel za razvoj i

6 financije.

7 SVJEDOK: To je ta. Dobro je to.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Znači, brojka 7 je onda što? Odjel za...

9 SVJEDOK: Uprava za planira... -

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] ...razvoj ili?

11 SVJEDOK: Okay. Uprava za planiranje razvoja i finansije, tako je pravi

12 njezin naziv.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Samo još jedna stvar prije

14 pauze, da ipak ovo razjasnimo.

15 Kada biste Vi sami ovo ponovo nacrtali, onda biste premjestili

16 Milovanovićevu kućicu odmah ispod Mladićeve kućice? Ali, on bi još uvijek bio

17 broj 1 - Milovanović - zar ne?

18 SVJEDOK: Da. U tom redu broj 1.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Mislim da sada možemo ići na

20 pauzu.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možda samo da svjedok ovo potpiše prije

22 nego što odemo.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. U redu.

24 SVJEDOK: Pa, nismo završili sa ovim.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možete li, molim Vas, potpisati se u
2 gornjem desnom uglu, ispod ovih brojki? Da.
3 SVJEDOK: [obilježava]
4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li je to Vaš potpis?
5 SVJEDOK: Da.
6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ako sam dobro shvatila, svjedok bi želio
7 i nakon pauze nastaviti sa ovim i unijeti još neke izmjene.
8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. U redu. Onda ostavljam sada to
9 Sekretarijatu. Hoćemo li to pospremiti sada ili kasnije? U redu. Hvala.
10 Idemo na pauzu od 25 minuta.
11 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
12 ... Početak pauze u 12.32h
13 ... Sjednica nastavljena u 13.03h
14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
15 Izvolite sjesti.
16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.
17 P: Prije no što nastavimo, možete li staviti broj 1 iznad područja koje
18 je određeno za štab, molim Vas?
19 SVJEDOK: [obilježava]
20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye, izvolite.
21 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim da kolegica zamoli svjedoka da
22 pojasni da li se broj 1 odnosi specifično na generala Milovanovića ili na cijeli
23 sektor.
24 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Gospođo Fauveau, izvolite,
25 pokušajte razjasniti.
26
27
28
29
30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]
2 P: Broj koji ste stavili iznad sektora, da li se ti brojevi odnose na
3 sektore ili na njihove načelnike, ili na oboje?
4 O: Broj se odnosi na sektore, a samim tim se odnosi na njihove šefove.
5 P: Možete li, molim Vas, ponoviti odgovor? Nisam, naime, sigurna da je
6 dobro zabilježen.
7 P: Brojeve koje sam stavio na ovoj šemi odnosi se na sektore. A kada se
8 odnosi na sektore, onda se odnosi i na prve ljude tih sektora.
9 P: Možete li sada staviti broj 1 iznad sektora Glavnog štaba?
10 O: [obilježava]
11 P: Rekli ste da ima i drugih grešaka na ovom dijagramu. Možete li nam
12 reći na što ste misli pri tome?
13 O: U početku sam rekao da ima greška u sadržaju - to smo rešili sa ovim
14 crtežima na dijagramu; da ima grešaka u strukturi - to smo rešili sa ovim
15 redosledom ov... u dijagramu; da ima grešaka u vezama i odnosima - samo bih
16 potencirô sada ovde da su te izmišljene veze ove što kod svake veze ima "X". I
17 ostala su još dva tipa grešaka, a to su greške u nazivima organizacijskih
18 jedinica i greške u neimenovanjima dužnosti. I sada bi' prvo nešto rekao o
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 greškama u nazivima organizacijskih jedinica.

2 Svaka vojna organizacija ima precizno definisane nazive jedinice i one
3 imaju svoj rang. U konkretnom slučaju, u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske
4 imate sektore, sa sektorima izjednačen šaf... štab, uprave, odeljenja i odseke.

5 Kreator ove šeme je "štab" izjednačio sa "štab rodova" - što ne postoji,
6 i to je ovaj naziv ovde [pokazuje].

7 Drugo, nije dao kriterijum kako je na engleski jezik preveo
8 organizacijske jedinice Glavnog štaba Vojske Republike Srpske. Ja sam u es... u
9 studiji taj kriterijum jasno dao, da su sektori na srpskom jeziku uzeli... ti
10 *sectori* na engleskom jeziku, a su uprave na srpskom jeziku na engleskom
11 *departmenti*, a da su odeljenja, mislim da smo stavili *section*. Onda vidim da nije
12 to ovde.

13 U skladu sa tim, ovde imate veliki broj sektora koji su nazvani upravama
14 ili uprave izjednačene sa sektorima. Poštujući ovaj kriterijum, potrebno je da
15 se naprave razlike.

16 Štab - ostaje.

17 Broj 2, "*Department* za moral, religiju i to" nije *department* nego
18 sektor.

19 Broj 3 je isto sektor, ne *department*.

20 Broj 4 je isto sektor, ne *department*.

21 Broj 5 je isto sektor, a ne *department*.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Broj 6 i broj 7 jesu *departmenti*.

2 Takav naziv organizacijske jedinice je upriličen i za Upravu za
3 operativno-nastavne poslove i za Obaveštajnu upravu i za Upravu bezbednosti. U
4 skladu sa ovim kriterijumom, potrebno je napraviti ovu šemu jel one bitno
5 diktiraju kasnije rang i redosled.

6 I zadnji deo je na imenovanje. Na... gledô sam dve dužnosti posebno. Kod
7 generala Milanov... Milovanovića stoji "šef Glavnog štaba, načelnik Glavnog
8 štaba". To smo razjasnili i stavili smo tačku. Ali, dole stoji "asistent
9 komandanta, zamenik komandanta." On nije bio zamenik komandanta nego je bio
10 načelnik štaba, ujedno zamenik komandanta. U Upravi za operativno-nastavne
11 poslove stoji, kod generala Miletića, "asistent načelnika, zamenik načelnika".
12 On nikad nije bio zamenik načelnika. Ostale dužnosti nisam dobro prekontrolisô
13 jel je šema i s... cela ekspertiza je sa tog aspekta bila nemoguće iskontrolisati.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Vanderpuye?

15 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala lijepa.

16 Kolegica me upozorava da u redu broj 13 spominje se "general
17 Milutinović", a mislim da bi trebalo pisati "general Miletić".

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Vanderpuye.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući. Hvala
20 mom kolegi što nas je upozorio na to.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Mislim da možemo sačuvati ovaj dokument, on nam više neće trebati.

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Generale Kosovac, rekli ste da "uprava"
3 na B/H/S-u treba biti prevedena kao "odjel" ili "odsjek", je li točno? Jeste li
4 tako rekli?

5 SVJEDOK: Stvar je dogovora. Ali, standard koji smo se mi govorili
6 /?dogovorili/, upravu prevodimo kao *department*, a sektor kao... ostaje *sector*.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] A onda, da li se to primjenjuje na
8 Upravu za ONP? Da li na isti način se to prevodi? A na njenom čelu je bio
9 gospodin Miletić. Znači, to mora biti *Department* za operacije -

10 SVJEDOK: Tačno. To je *Department* za operativno-nastavne poslove, ne za
11 operacije.

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da li je ta jedinica na istom nivou kao
13 i dugi *departmenti*? Recimo, *department* za mobilizaciju, i sl.?

14 SVJEDOK: Za mobilizaciju je sektor. A ova je jedinica na istom nivou kao
15 *department* za bezbednost... Uprava za bezbednost i Uprava... Obaveštajna uprava.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ja sam imao na umu mobilizaciju,
17 planiranje i financije ili, recimo, *department* za zračne snage.

18 SVJEDOK: Ne. Te dve uprave su višeg nivoa od Uprave za operativno-
19 nastavne poslove.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Čak i ako se koristi ista terminologija,
21 terminologija u ovom slučaju "uprava"?

22 SVJEDOK: Da, da, da. To su uprave koje su u višem nivou organizovanja.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala.

2 Gospođo Fauveau-Ivanović, izvolite.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ja ponovno moram prekinuti, ispričavam
5 se. Želio sam nešto razjasniti. Možda moja kolegica može razjasniti. Govorimo o
6 ovim *departmentima*. U ovome stručnom izvještaju, ono što se naziva
7 administracijom, odnosno upravama, možemo li to razjasniti? Naročito ako
8 pogledate u paragraf 39 u engleskoj verziji.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Što se mene tiče, ja bih radije da se
10 "uprava" prevodi kao "*administration*" na engleskom, ali to je lingvistički
11 problem. Možda svjedok može koristiti termine na B/H/S-u. I prvo, za
12 prevoditelje i za razumijevanje, možda može objasniti kakva je razlika između
13 dviju uprava, odnosno administracija na višoj razini i triju administracija,
14 odnosno uprava koje su na nižoj razini. Možda prvo to da objasnimo.

15 SVJEDOK: Uprava kao organizacijska jedinica, kriterijum za njezino
16 osnivanje jesu poslovi kojim se ona bavi i broj ljudi koje ona ima u svom za... u
17 svom sastavu. I na osnovu toga dolazite do kriterijuma da li je nešto uprava ili
18 nije uprava. Međutim, sve uprave nisu iste. Uprav... ove dve uprave, za
19 vazduhoplovstvo i protivvazдушnu odbranu, i Uprava za planiranje razvoja i
20 finansije su stavljene pod... direkto...direktno ispod komandanta. I one su na višem
21 nivou organizovanja. A ove tri uprave: Uprava za operativno-nastavne poslove je
22 stavljena u nadležnost načelnika štaba; Uprava za bezbednost i Uprava za

23

24

25

26

27

28

29

30

1 obaveštajne poslove su stavljene u nadležnost pomoćnika načelnika... pomoćnika
2 komandanta za te poslove. I na takav način one su na nižem nivou. Tako da je
3 razlika jasna, t... koje pro...proizilaze iz ranga i redosleda među tim upravama.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Što se mene tiče, ja više ne trebam ovaj
5 dijagram. Željela bih se vratiti na Vaš izvještaj. Dakle, radi se o dokumentu
6 5D759. U B/H/S-u stranica je broj 17, a na engleskom jeziku to je na stranici
7 22. Paragraf je broj 43.

8 P: U ovom paragrafu pišete da načelnik Uprave za ONP ima pravo
9 komandovanja sa Odeljenjem za operativne poslove, Odeljenjem za nastavne poslove
10 i Operativnim centrom. Generale, kakva je funkcija operativnoga centra, općenito
11 govoreći?

12 O: Operativni centar ima dvojnost u vojnom značenju. U jednom nazivu, to
13 s... čini organizacijsku jedinicu, što znači da u njemu rade određeni ljudi, a u
14 drugom delu, to čini m...mesto gde se obavljaju poslovi iz operativnog centra.
15 Njegov glavni zadatak, on se može smatrati između ostalog i glavnim posrednikom
16 u vezama komandovanja u vojsci koje se odnose na osnovno komandno mesto.

17 P: Je li operativni centar osnovan u Glavnom štabu Vojske Republike
18 Srpske?

19 O: On je bio predviđen da se formira, al' nije popunjen sa ljudima, nije
20 bio formiran sa ljudima. I onda su oni... taj operativni centar je funkcionisao na
21 takav način što su spajane dužnosti dežurnoga sa dužnostima operativnog centra i
22 vršena su razna pre...premošćavanja. Zna da je stav Glavnog štaba Vojske

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Republike srb... s... ovaj, Vojske Republike Srb...Srpske bio da se maksimalno popuna
2 vrši na nižim nivoima - brigade, pukovi - a da viši nivoi rade sa što manje s...
3 popunjenog kadra, pošto su imali hroničnu nestašicu kvalifikanog /sic/ kadra za
4 svoje poslove.

5 P: Činjenica da nije bilo operativnoga centra, je li to imalo bilo kakav
6 utjecaj na funkcioniranje *departmenta* koji je bio zadužen za obrazovanje i
7 operativne poslove?

8 O: Pa, sigurno je da su svi ljudi koji su bisi... bili zaposleni u toj
9 upravi zbog toga problema bili, ovaj, prezauzeti sa drugim poslovima, za njih
10 sekundarnim poslovima i koji su ih ometali u njihovom radu. Međutim, tako je
11 bilo opredelenje i, kol'ko vidimo, oni su izdržavali sa tim opterećenjem.

12 P: Spomenuli ste oficira koji je bio na dužnosti, odnosno osobu koja je
13 bila dežurni oficir. Koji su bili njegovi zadaci?

14 O: Taj operativni dežurni oficir - verujem da se govori o tome jel... jel
15 je prevedeno samo "dežurni oficir" - u sistemu se smatra najstariji dežurni
16 oficir u jednoj organizacijskoj jedinici. Njegova je osnovni zadatak bio da u
17 odsutnosti komandanta obezbedi da sistem funkcioniše u skladu sa naređenjima,
18 planovima i rasporedima.

19 P: I taj operativni dežurni oficir, kome je podređen?

20 O: Operativni dežurni oficir je podr... potčinjen komandantu, bez obzira
21 što neki put je elaboratima definisano da ih komandant ne smenjuje, da ih

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 smenjuje neko dugi. Ali su oni direktno potčinjeni komandantu.

2 P: A sada bih prešla na nešto drugo i pokazala bih Vam stranicu 28
3 Vašega izvještaja na B/H/S-u, a na engleskom jeziku to je stranica 34. Ono što
4 me zanima je paragraf 75, u kojem ste napisali sljedeće, između ostalog: "Ne
5 postoji univerzalni tip organizacije vojske." Možete li objasniti što ste pod
6 tim mislili? Što ste htjeli reći tom rečenicom?

7 O: Pokušao sam da budem vrlo precizan. Da bi na osnovu poznavanja Vojske
8 Republike Srpske - ili Vojske Jugoslavije, odnosno Vojske Srbije čiji sam ja o...
9 bio doskora član - objašnjavao druge vojske, onda bi pravio katastrofalne
10 greške. Jer, ne postoji univerzalna organizacija vojske, svaka se vojska mora do
11 detalja analizirati i objašnjavati na osnovu njezinoga funkcionisanja. Čak i
12 onoga trenutka kad imate slične organizacije vojske, ako dobro ne proučite
13 organizacije vojske koju analizirate nego je analizirate na osnovu drugih
14 predznanja, prave se ogromne greške.

15 O: A sada bih se vratila na stranicu 12 na B/H/S-u. Još uvijek smo na
16 Vašem izvještaju, gospodine. To je stranica 13 u engleskom.

17 U paragrafu broj 30 spominjete jedan tip organizacije koju Vi nazivate
18 "linijsko-štabni tip organizacije". Možete li objasniti kakva je to organizacija
19 i šta ona podrazumijeva? Dijagram je u engleskoj verziji na sljedećoj stranici,
20 na 14. stranici.

21 O: Ove tipove organizacije nisam nazvao ja. Ove tipove organizacije je
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nazvaio Fajerl /fon./ još početkom 19. veka, i to je nauka o organizaciji. Ove
2 tipove organizacije poznajem. Vojska je koristila ovaj linijsko-štabni tip
3 organizacije - ili negde se koristi samo naziv "štabni tip organizacije" - koji
4 ima svoje karakteristike. Njegove su karakteristike da, između ostaloga, sva
5 prava i obaveze komandovanja su u rukama jednog čoveka - komandanta. To je
6 karakteristično i za druge tipove.

7 Ali komunicira se isključivo preko komandanta. Što znači, ako načelnik
8 štaba ove dr... ove donje komande - leva kockica - hoće nešto da kaže načelniku
9 štaba nadređene komande, on tu informaciju šalje preko svog komandanta,
10 komandant šalje svom pretpostavljenom komandantu i ovaj upoznaje načelnika
11 štaba. Ovo je najbitnija razlika od drugih. Hijerarhija je čvrsta, hijerarhija
12 je uvezana i sve ide preko komandanta.

13 P: Koje su vojske imale taj tip organizacije?

14 O: Imala je taj tip organizacije razvijen dosljedno JNA i sve vojske
15 koje su nastale ov... iz JNA - tek smo... s... zadnjih godina smo svi ostali prešli na
16 funkcionalni tip organizacije - I imale su zemlje Istočnog bloka, bivše zemlje
17 Istočnog bloka, ali su imale neke specifičnosti o kojima sad ne bi trebalo da
18 koristimo... da ovo koristimo, koje su imal... pravile su se razlike između ovoga
19 linijskog tipa i onoga što su oni imali.

20 P: A sada bih Vam željela pokazati stranicu broj 13 na B/H/S-u, a 16 u
21 engleskoj verziji. U paragrafu broj 33 govorite o jednoj drugoj vrsti
22 organizacije, koju nazivate "funkcionalni" ili "linijsko-funkcionalni" tip

23
24
25
26
27
28
29
30

1 organizacije, odnosno tako se to naziva u tom paragrafu. Možete li objasniti taj
2 tip organizacije? A dijagram u B/H/S verziji je na sljedećoj stranici, na 14.
3 stranici.

4 O: Ovo predstavlja jedan napredniji vid organizacije koji, između
5 ostaloga, karakteriše i veća profesionalizacija ljudi koji rade u ovome sistemu.
6 I, bez obzira što su sva prava, obaveze i izvršna vlast u rukama komandanta, on
7 deo svojih prava i obaveza prenosi na svoje pomoćnike i ti pomoćnici imaju, po
8 funkcionalnom pravu, nadležnost da direktno kontrolišu sve njima srodne službe
9 po dubini. Ovaj tip organizacije smatra se fleksibilnijim, smatra se efikasnijim
10 i ovaj tip organizacije obezbeđuje brže donošenje odluka.

11 P: Recite nam, koje su vojske organizirane na ovaj način?

12 O: Ja mislim danas skoro sve. A... u to vreme su bile organizovane
13 uglavnom, ovaj, NATO snage po ovome tipu. A na ovaj tip smo prešli mi u Vojsci
14 Srbije još dok sam ja bio z... nadležan za organizaciju i prešli smo na taj tip
15 organizacije.

16 P: Da stvari budu sasvim jasne. Recite nam, kakva je organizacija
17 postojala u Vojsci Republike Srpske 1995.?

18 O: Da bi' bio vrlo precizan, mogô bi da kažem da je to linijsko-štabni
19 tip organizacije sa nekim primesama funkcionalnog tipa organizacije.

20 P: Napravili ste usporedbu te dvije organizacije, te dvije vrste vojski.
21 Jedne su bile u Istočnom bloku, druge u zapadnom. Recite nam sada, da li je u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vojskama NATO pakta postojao oficir operativac?

2 O: To je najveći problem. A... oficir operativac tipa oficira, kako je bio
3 u JNA i u vojskama nastalim iz JNA, u NATO paktu ne postoji. Ali i cela
4 struktura i cela organizacija je potpuno, ovaj, drugojačija i onda svaka
5 poređenja i svako zaključivanje iz jednog od tipa organizaciji vodi greška
6 /sic/. U... Ono što su... koji ljudi poznaju dobro vojsku i organizaciju NATO
7 zemalja, savremenih oružanih snaga, oficir za operacije izjednačavaju sa
8 operativcem, a to su totalno različite strukture, i sa pravima, i sa obavezama i
9 sa kvalifikacijama.

10 P: Da li je Vojska Republike Srpske poznavala funkciju savjetnika
11 komandanta?

12 O: Iz... iz šifrarnika dužnosti u Vojsci Republike Srpske, koji se može
13 vrlo lako rekonstruisati, vidi se da nema dužnost savetnika, ni savetnika
14 komandanta, ni savetnika načelnika. A proučavanjem naredbi o nadležnostima, vidi
15 se da funkcionalo...funkcionalno u Vojsci Republike Srpske i u v...vojke... s vojskama
16 bivše JNA nema savetovanja, u smislu "savetovati pretpostavljenog".

17 P: Možete li nam objasniti ovaj posljednji dio Vašeg odgovora? Da nije
18 postojala funkcija savjetodavne prirode podređenih prema nadređenima.

19 O: Okay. Nije postojala dužnost savetnika, tačka. A u nadležnostima nije
20 postojala radnja "savetovanje", što je na primer redovna nadležnost u savremenim
21 oružanim snagama, oružanim snagama NATO zemalja.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kad je general Mladić bio odsutan, tko je onda u Vojsci Republike
2 Srpske vršio njegovu dužnost? Naravno, prije nego što odgovorite, moramo prvo
3 definirati što znači "odsustvo", jer ste nam ranije već rekli kakvi su problemi
4 postojali u vezi sa riječju "odsustvo". Možete li nam to malo detaljnije
5 objasniti?

6 O: Dobro je ovde da raščlanimo reč "odsustvo". Ne biti na komandnom mestu,
7 ne biti u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske, ne biti na primer u Han
8 Pijesku, ne znači -

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nismo dobili prijevod. Molim Vas da
10 ponovite odgovor, ovo što ste počeli sada govoriti o raznim značenjima.

11 SVJEDOK: Razumeo sam, nema problema.

12 Znači, preciziramo problem "biti odsutan", ne biti n...na komandnom mestu.
13 Ako neko nije u Glavnom štabu Vojske Republike Srpske, ako neko nije u Han
14 Pijesku, on nije odsutan od svoje dužnosti. Svako - dokle sa njim može da se
15 uspostavi odgovarajuća veza i dokle je sposoban da komanduje - on je na
16 dužnosti. Sa tog aspekta, a proučavajući sva dokumenta i razgovor sa ljudima
17 koji su vodili kadrovske poslove, komandant Vojske Republike Srpske je uvek
18 komandovao sa Vojskom Republike Srpske. Što znači - nikada nije bio odsutan da
19 ne može da komanduje.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

21 P: Uzmimo jednu hipotetsku situaciju. Recimo da je general Mladić bio
22 nesposoban da komandira, tko je onda mogao stupiti na njegovo mjesto, vršiti
23 njegovu dužnost?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: A da bi' vas sve uputio najlakše na ono pravilo, tačku 37 pravila
2 službe, al' ćemo ga objasniti. Ukoliko je neka hitna situacija, dinamična
3 situacija, iznenadna situacija, nepredvidiva situacija - u tom trenutku bi njega
4 zamjenio njegov najstariji starešina u Vojsci Republike Srpske, a to je bio
5 načelnik štaba general Milovanović. Ukoliko bi njegova nesposobnost za
6 komandovanje bila u normalnim uslovima, onda bi vrhovni komandant odmah doneo
7 odluku o zastupanju komandanta Vojske Republike Srpske, dok se ne ko... donese
8 konačno rešenje.

9 P: Vidjeli smo da je funkcija generala Milovanovića bila da bude
10 načelnik Glavnog štaba kao i, u isto vrijeme, zamjenik komandanta. Vi ste nam
11 rekli kada je general Milovanović zapravo zamjenjivao generala Mladića. Međutim,
12 mi znamo da je general Milovanović potpisao mnogo dokumenata kao zamjenik
13 komandanta. Zato Vas molim da nam objasnite zašto je general Milovanović kao
14 zamjenik komandanta uopće potpisivao te dokumente?

15 O: Proučavajući obimnu dokumentaciju koju ste mi stavili na
16 raspolaganje, video sam na velikom broju mesta da načelnici štabova potpisuju
17 akte kao zamenici komandanata. Znači, to je radio i general Milovanović. Video
18 sam i na nekim aktima - tada je bio pukovnik - Krstić, i na drugim aktima sam
19 ovde video. To je, u osnovi, nepravilan način potpisivanja, jer niko od njih
20 nije zamenik komandanta. Dužnosti načelnika štaba, ujedno zamenika komandanta,
21 su integrisane i jedna celina. I on, tog trenutka, ako je imao ovlašćenje da
22 potpisuje, korektan bi blok-potpis bio "načelnik štaba, ujedno zamenik
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komandanta general-pukovnik Milovanović". Zašto su to radili - ne znam. A, s
2 obzirom da se njihove pretpostavljene starešine nisu puno bunile, smatram da
3 nije neki veliki problem.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da li je ovo pogodan trenutak?

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, u redu. Hvala.

6 Generale, sada ćemo završiti sa radom za danas, nastavljamo sutra.
7 Radimo dosta sporo, moram to primijetiti. No, u svakom slučaju, imajte na umu da
8 do nastavka suđenja ne smijete ni sa kim razgovarati o Vašem svjedočenju. To će
9 ostati na snazi sve dok Vaše svjedočenje ne završi, negdje sljedećeg tjedna.
10 Hvala.

11 Nastavljamo sa radom sutra ujutro u 9.00 sati.

12 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

13 ... Sjednica završena u 13.45h.

14 Nastavak zakazan za četvrtak,

15 13.01.2009. u 09.00h.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30